

CATALÀ

Intermedi

B2 - Marc europeu comú de referència per a les llengües

PRESENTACIÓ

El llibre *Català Intermedi (B2)* és una proposta d'aprenentatge per tasques que té en compte les programacions de la Direcció General de Política Lingüística i abasta la totalitat del nivell B2 del *Marc europeu comú de referència per a les llengües*.

S'han inclòs en un mateix volum els tres mòduls de què consta la programació del nivell Intermedi: les cinc primeres unitats corresponen al primer grau (I1); les cinc següents, al segon (I2), i les cinc darreres, al tercer (I3). D'aquesta manera, amb un sol volum, som conscients que prioritzem el concepte de nivell i apleguem, a manera de compendi, els continguts, les destreses i les estratègies comunicatives d'aquest nivell, fet que facilita el maneig, la consulta i l'estudi de la llengua en els aprenents.

Seguint les indicacions del *Marc europeu*, aquest llibre de text parteix de la idea que l'aprenent és, sobretot, un **agent social** que va creixent en capacitat de participació i compromís en català a mesura que creix també en domini lingüístic. Així, en el llibre anterior, *Català Elemental (B1)*, l'aprenent que duu a terme les tasques és vist com a company i usuari que té interessos diversos i aprèn a desenvolupar-se en català en situacions estàndards que el fan més hàbil per **relacionar-se socialment**. En aquest, *Català Intermedi (B2)*, l'aprenent és considerat principalment com a col·lega que comparteix iniciatives i que aprèn a aconseguir objectius complexos en català que li faciliten **actuar en l'àmbit social**. Finalment, al *Català de Suficiència (C1)*, l'aprenent és vist com a persona capaç d'assumir compromisos i que pretén assolir la completa competència en català per **responsabilitzar-se socialment** i participar plenament en la vida ciutadana. Tots ells, doncs, encaminats a promoure l'ús social del català.

Estructura del llibre

Totes les unitats del llibre segueixen un mateix procés que es correspon amb les quatre fases que té generalment tota tasca complexa, sigui o no lingüística:

- plantejament
- preparació
- realització
- revisió

D'acord amb això, les unitats s'organitzen segons els apartats següents i es detallen algunes consideracions que considerem oportunes per al bon maneig del manual.

La porta d'entrada a les unitats és una pàgina que té tres elements bàsics: el títol de la unitat, una fotografia evocadora i il·lustrativa del tema de la unitat i unes explicacions breus sobre el treball que s'hi proposa. Traspassat aquest llindar, cada unitat proposa l'itinerari següent:

→ Parlem-ne

Posa l'èmfasi en la comprensió i l'expressió orals, habilitats que convé consolidar en el nivell B2. Les propostes que inclou aquest apartat persegueixen que els aprenents, en grups de tres o quatre, dediquin una estona a respondre de manera lliure les preguntes que es proposen, preguntes que en cap cas constitueixen un qüestionari sinó que són motors de conversa. No més caldria accedir a una pregunta nova si la conversa decau. El temps de dedicació a aquesta proposta es deixa a criteri del professorat i d'acord amb les necessitats dels aprenents. És bo destacar que l'ensenyant té l'oportunitat de fer un seguiment de la producció oral dels aprenents; pot prendre nota de les mancances i oferir, després, eines per superar-les.

→ Informem-nos

Té per objectiu posar-se al dia sobre la tasca encomanada, mitjançant la lectura comprensiva de textos o altres formes d'obtenció d'informació com són les enquestes. És un bon moment per practicar la lectura en veu alta, si es creu convenient. El professorat pot considerar la conveniència d'afegir-hi altres fonts d'informació que consideri de més actualitat o més acostades a la realitat o a les necessitats dels aprenents. Convé que els alumnes prenguin nota de tot allò que pot ser útil per a la tasca; i és molt recomanable preguntar-los directament què n'han tret de la realització de les propostes i convidar-los a valorar les reflexions personals i creatives que en facin.

→ Posem-nos-hi

És el moment de dissenyar la manera d'aconseguir la tasca. Per això, caldrà demanar als aprenents que planifiquin la intervenció del final de la unitat, prevegin què els caldrà preparar amb més detall per fer-ho bé i redactin esquemàticament les decisions preses. I per fer-ho, serà bo ajudar els alumnes a construir graells o elaborar esquemes que facilitin la redacció esquemàtica.

Serà convenient, en aquest punt, vetllar que les propostes siguin adequades pel que fa a formalitat, llargada, selecció d'informació, etc., i coherents quant a l'ordre i la rellevància de les idees. A més, i és una ocasió ideal per avaluar les propostes tal com estan

redactades i, així, donar a entendre que són un pas molt important del procés de construcció de textos.

Durant la planificació que faran els aprenents, l'ensenyant pot fer un seguiment individualitzat de la producció oral o escrita, suggerint maneres més genuïnes d'expressar-se o corregint incorreccions que puguin considerar-se inadmissibles atès el nivell del curs. Els exercicis que s'inclouen en aquest apartat poden ser d'una ajuda eficaç per a la feina que s'encomana a la tasca.

→ Estudiem-ho

Aquí convidem a aprofundir en detalls rellevants. Si convé, s'expliquen els criteris gramaticals o textuais que no quedin clars, i poden obviar-se o ampliar-se els exercicis segons l'èxit o la dificultat de resolució que es detecti entre els aprenents. Podem comentar i explicar els quadres explicatius que hi ha al marge de la pàgina, pensats com a suport teòric del que s'està fent.

Força activitats que tracten d'aspectes determinats de fonètica, morfologia o sintaxi es plantegen per ser resoltes o dites en veu alta perquè considerem que convé saber expressar oralment una forma o estructura determinada abans de tractar-la o de produir-la per escrit.

→ Som-hi

És el moment de dur a terme la tasca i fóra òptim dotar-la d'un caràcter més aviat solemne o formal perquè farà més significatiu tot el treball que s'ha fet fins ara. Hem de tenir en compte que l'aportació final d'assoliment de la tasca es fa de manera col·laborativa i és per aquest motiu que cal preveure com es distribueixen les intervencions de manera que els aprenents estiguin atents a les intervencions dels companys i no solament a les pròpies. Fóra òptim que les aportacions escrites estiguessin a la vista de tothom i, si fos factible, que s'enregistressin les intervencions orals.

Serà útil prendre nota tant dels èxits comunicatius com dels punts febles de les produccions, per tal de fer-ne conscients els aprenents.

→ Millorem-ho

Convé treure profit del que s'ha fet i aquest apartat convida a fer-ho. Caldrà, per tant, afavorir la relectura o l'audició de la producció final a fi de copsar-ne els punts forts i els punts febles. En algunes unitats, el manual convida els aprenents a avaluar els treballs dels companys, i pot acabar-se amb la valoració de l'ensenyant, la qual pot corroborar l'avaluació feta o modificar-la raonadament. Si s'han detectat mancances comunes pot ser un moment propici per repassar els criteris fallits o, fins i tot, per fer exercicis de reforç.

En aquest punt convé fer conscients els aprenents del procés que comporta tota construcció textual reeixida, i que la unitat ha convidat a respectar-lo: disseny, planificació, producció (textualització) i revisió.

→ Comentem-ho

Per valorar i millorar, al llarg de la unitat, els alumnes han anat formant-se opinions sobre l'interès intrínsec de la tasca, la densitat d'aprenentatge, la facilitat o dificultat d'elaboració textual, el temps esmerçat per a cada qüestió, la presència o absència d'aspectes a aprendre, la metodologia de treball, etc. És hora d'escoltar-los, de contrastar opinions i de prendre nota de tot allò que es pugui millorar.

Entre les activitats de caire gramatical destaca un **itinerari progressiu sobre accentuació** que recorre totes les unitats del manual i se situa a l'inici de cada *Estudiem-ho*. Comença amb la divisió sil·làbica, continua amb els diftongs i hiats, se centra en les normes d'accentuació i culmina amb l'ús de la dièresi. És un itinerari per ser treballat pas a pas i que es podria tractar de manera compacta si fos necessari.

A partir de la tercera unitat del manual, hi ha **exercicis de morfologia verbal**. Es tracta de consolidar oralment l'ús de verbs irregulars i de fer-ho de manera metòdica. Es proposa que es facin per parelles de manera que els mateixos aprenents en controlin la correcció. La suma d'exercicis de pràctica verbal pot constituir també un conjunt per ser tractat de manera específica en sessions complementàries, repàs de final de curs, etc.

Les unitats es tanquen amb un parell de **jeroglífics** que es resolen per sinonímia. Introdueixen l'alumnat en una perspectiva lúdica de la llengua i serveixen per ampliar el bagatge lèxic i adonar-se de les possibles variacions fonètiques existents entre la solució del jeroglífic i la resposta a la pregunta. Per exemple:

Com és aquest bistec?

DESPLEGAR

Sinònims possibles de desplegar: *eixamplar, expandir, estendre, engrandir, desenrotllar...*

El sinònim que hi encaixa és *estendre*; la resposta a la pregunta: *És tendre*.

Variacions fonètiques: canvi de la primera e, de neutra a tancada; canvi de la segona e, de tancada a oberta.

El manual disposa d'un **índex analític** al final del llibre amb la finalitat de facilitar la cerca i consulta de conceptes gramaticals i textuais.

El manual reproduceix en annex, els **descriptors il·lustratius** del *Marc europeu comú de referència per a les llengües* corresponents als sis nivells de domini de la llengua pel que fa a la competència general, la comprensió lectora, la comprensió oral, l'expressió oral i l'expressió escrita. Hem considerat que la consulta i la lectura d'aquests descriptors poden una ajuda i una referència per al progrés i millora dels aprenents en el domini de la llengua.

EL LLIBRE EN DUES IMATGES

Títol

El títol presenta el tema de la unitat i sovint pot ser motiu d'interpretació. És per això que, abans de començar el treball de la unitat, la lectura i comentari del títol poden ser una manera d'iniciar la feina que proposa la unitat.

Fotografia

Com que la fotografia que presideix la pàgina sol ser evocadora, fóra bo de proposar una lectura atenta de la imatge (què hi veieu, on us imagineu que és, quan passa...) i la relació que té amb el títol de la unitat.

Tres etiquetas

Es presenta la tasca que proposa la unitat atenent el propòsit principal, la feina que caldrà fer i el que es podrà fer posteriorment. Es poden llegir les tres etiquetes explicatives de la tasca i engrescar l'alumnat a dur-la a terme amb creativitat.

Parlem-ne

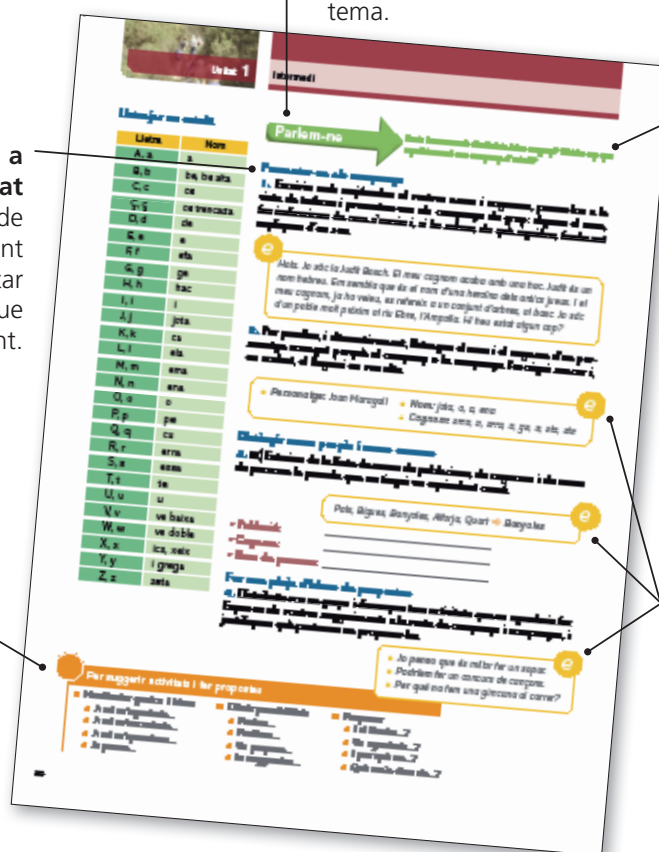
Nom de l'apartat, que designa la finalitat que es persegueix: parlar del tema.

Text en blau, previ a l'enunciat

Anuncia l'objectiu operatiu de l'activitat. És bo tenir-lo present perquè permet orientar els aprenents sobre el que estan fent.

Marge de teoria i consulta

Informació
succinta sobre
text, comunicació
i gramàtica de la
llengua.

Text de progressió de color verd

Text breu que tant contextualitza les activitats que es proposen a l'apartat com alerta, versa o pregunta sobre el contingut i la seva realització.

Exemple de resolució de l'activitat o model

La «e» significa 'exemple'.
No s'han estalviat els exemples
que, a més d'exemple, poden
funcionar com a models per
a l'execució de les activitats.
Sovint il·lustren tant el
procediment com l'execució
de l'activitat.

Unitat 1 Trobem-nos un dia tots plegats!

Pàg. 9

Portadella

La imatge i les indicacions sobre la tasca faciliten una presentació atractiva de la feina de la unitat.

La tipologia de la tasca convergeix amb el fet de començar un curs i tenir ocasió de conèixer gent nova i conviure-hi. No es descarta, doncs, que el resultat de la unitat sigui una proposta real de sortida.

Pàg. 10

- 1 Activitat de presentació interpersonal. Els noms es demanen en majúscules per afavorir-ne la lectura i l'escriptura, sobretot quan són noms d'arrel no llatina. Força vegades el nom personal té algun significat: és un motiu d'enriquiment lingüístic i cultural.
- 2 Una activitat de reforç per aprendre a lletrejar. Cal estar atents a la correcció.
- 3 • **Població:** Manresa
• **Cognom:** Rosal
• **Nom de persona:** Maria
- 4 Activitat oberta, amb el suport del quadre «Per suggerir activitats i fer propostes» i els exemples. Es podrien presentar les tres maneres de suggerir: amb manifestacions de gustos, amb oferiment de possibilitats i amb preguntes directes, a partir de les quals es podrien dissenyar les tres activitats que es proposen.

Pàg. 11

- 5 És una activitat de lectura en veu alta de textos curts, però expressius. Pot servir de pluja d'idees per fer les propostes de sortida.

Pàg. 12

- 6 • **Invitació de Clara Vinyalonga:** no consta explícitament la població on radica l'Ateneu Nou; per tant, no tothom ho sabrà.
• **Invitació de Jordi:** no es diu el dia de la celebració; no n'hi ha prou amb la indicació «aquest divendres».

- 7 A) c, f, b, d, a, e
B) e, g, c, f, a, d, b

Pàg. 13

- 8 A) veritable
B) fals
C) fals
D) fals

- 9 La invitació A va dirigida a la tia soltera; mentre que la invitació B va dirigida a un client del restaurant.

És un exercici de pràctica oral. Convindria fer alguna reflexió sobre l'acte de parlar amb contestador automàtic: la conveniència de dir a qui ens dirigim, la necessitat de condensar el missatge, l'esforç de pronúncia clara, etc.

Pàg. 14

- 10 Activitat en què els aprenents tenen la iniciativa. Caldrà estar atents al desenvolupament de l'activitat a l'aula.

- 11 Solució orientativa:
Fantàstic, tranquil, animat, confortable, familiar...

Pàg. 15

- 12 A) espontani /espontània, sobri /sòbria, extraordinari /extraordinària
B) casolà/casolana, luxós/luxosa, amè/amena
C) tranquil/tranquil·la
D) antic/antiga

- 13 • **Garrepa:** adjectiu /masculí o femení/Que va amb un compte excessiu en les despeses, mancat de tota liberalitat.
• **Pispa:** nom/masculí o femení/Lladre.
• **Armilla:** nom/femení/Peça de vestir que cobreix el pit i l'esquena, ordinàriament sense mànigues.
• **Clenxa:** nom/femení/Ratlla al llarg de la qual resta al descobert la pell del cap.
• **Sacsó:** nom/masculí/Solc que es fa als braços, a les cames, etc., de les persones molt grasses.
• **Cap:** a) nom/masculí/Part superior del cos humà. b) nom /masculí o femení/Persona que ocupa el primer lloc, que presideix o té a les seves ordres els altres.

- 14 Als alumnes, organitzats per grups, se'ls proposa contactar amb una entitat, empresa o servei que pugui atendre les propostes que s'han fet. Caldrà controlar, doncs, que tenen clara l'activitat, que saben a quin establiment, empresa o servei es poden dirigir per fer-la, que han acordat qüestions rellevants a preguntar, i que han dissenyat respostes o dades d'interès. Després, per parelles, fan les interlocucions.

Possiblement s'anomenaran dies de la setmana. És un bon moment per reflexionar sobre el quadre explicatiu que acompanya l'activitat.

Pàg. 16

- 15 Primer pas per aprendre a accentuar:

barca	2	papallona	4	estudi	3
escola	3	Elisabet	4	poble	2
televisor	4	animal	3	cartera	3
germà	2	armari	3	americana	5
horari	3	caragol	3	transports	2
avi	2	hola	2	difícil	3
menjador	3	formiga	3	pantalons	3

Solució orientativa al segon apartat:

- **Tres lletres:** api, oli, ara, ona, ema
- **Quatre lletres:** casa, cosa, alta, cama
- **Set lletres:** classes, martell, préssec, trampes

- 16 *trans-por-tis-ta* tem-pes-tats
as-sas-sins as-ses-so-ra-ment
re-guit-zell in-tel-li-gents
ar-re-bos-sar im-men-sa-ment
co-nei-xe-ments llan-gar-dai-xos
i-nac-ces-si-ble Re-nai-xen-ça

- 17 • **poder:** pogués, poguessis, pogués, poguéssim, poguéssiu, poguessin
 • **voler:** volgués, volguessis, volgués, volguéssim, volguéssiu, volguessin
 • **saber:** sabés, sabessis, sabés, sabéssim, sabéssiu, sabessin
 • **ser:** fos, fosis, fos, fóssem, fósseu, fossin
 • **fer:** fes, fesis, fes, féssim, féssiu, fessin
 • **viure:** visqués, visquessis, visqués, visquéssim, visquéssiu, visquessin
 • **conèixer:** conegués, coneguessis, conegués, coneguéssim, coneguéssiu, coneguessin
 • **estar:** estigués, estiguessis, estigués, estiguéssim, estiguéssiu, estiguessin
 • **haver:** hagués, haguessis, hagués, haguéssim, haguéssiu, haguessin
 • **tenir:** tingués, tinguessis, tingués, tinguéssim, tinguéssiu, tinguessin
 • **venir:** vingués, vinguessis, vingués, vinguéssim, vinguéssiu, vinguessin
 • **veure:** veiés, veiessis, veiés, veiéssim, veiéssiu, veiessin

Pàg. 17

- 18 Hola Petter,

Què et **semblaria** la idea d'organitzar uns regals de l'amic invisible? Ho **podríem** fer junts. **Seria** una cosa que **aniria** molt bé per trencar el gel. Nosaltres només **hauríem** d'aconseguir els noms de tots els alumnes del curs i enviar-los un correu amb el nom d'un company o d'una companya. Tothom **tindria** alguna idea de com és la persona que li ha tocat: per alguna cosa ens vam presentar al començament, oi?

A la festa, tu i jo **recolliríem** els regals i els **ficaríem** en una capsula. Quan fos el moment, **trauríem** els regals d'un en un, **llegiríem** el nom, **vindria** el company o la companya, que **obriria** el regal, i nosaltres li **faríem** algun comentari divertit. Què me'n dius?

Estic impacient per saber si hi estàs d'acord!

Júlia

- 19 És bo presentar les diverses maneres de fer enumeracions, exposades en el quadre lateral.

Pàg. 18

- 20 Aquí es treballa la nota breu. És bo fer alguna reflexió sobre aquest gènere senzill, com ara la del marge. El fet de po-

sar les notes a la vista de tothom permet adonar-se de les moltes maneres de dur-la a terme i, també, d'organitzar un petit concurs.

- 21 És l'acompliment de la tasca. Cal preveure el temps de què es disposarà i, segons el nombre d'alumnes, caldrà establir la durada de cada exposició.

- 22 Aquesta activitat facilita a l'ensenyant copsar el grau de competència dels alumnes quant a la correcció, ja que es col·loquen en la posició d'avaluadors. Correspon a l'ensenyant valorar la conveniència de fer-la.

- 23 A ⇒ a E ⇒ c
 B ⇒ b F ⇒ c
 C ⇒ a G ⇒ a
 D ⇒ b H ⇒ a

Pàg. 19

- 24 Solució orientativa:

- **a primera hora:** cap a les set del matí; ben aviat
- **de bon matí:** a les vuit del matí; en sortir el sol
- **a mig matí:** cap a les onze; a quarts d'onze; passades les deu
- **pels volts de migdia:** a les dotze, abans de dinar; entre les dotze i la una
- **a mitja tarda:** entre les quatre i les sis; a l'hora de berenar
- **cap al tard:** quan es faci fosc; a quarts de vuit del vespre; abans de sopar
- **ben entrada la nit:** a mitja nit; a quarts de dotze de la nit

- 25 • **abans de la nit, al capvespre** = quan es faci fosc
 • **pels volts de migdia** = cap a les dotze
 • **a mitja tarda** = cap a les cinc de la tarda
 • **a mig matí** = entre les deu i les onze
 • **a primera hora** = pels volts de les set
 • **ben entrada la nit** = entre les onze i les dotze de la nit

Pàg. 20

- 26 Una activitat al final de la primera unitat perquè els alumnes expressin punts d'atenció i d'aprenentatge que considerin importants i perquè l'ensenyant se situï respecte de les necessitats conscients dels aprenents.

- 27 Activitat oberta, d'avaluació d'habilitats orals i escrites.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Deplora:** lamenta, es dol, es plany.
- **Jureu:** prometeu.

Solucions:

- Lamenta:** lamenta – la menta
- Jureu:** prometeu – Prometeu

Unitat 2

Al teu servei, ben a prop!

Pàg. 21

Portadella

La descripció de la imatge i la referència als mercats de proximitat poden ser un bon punt d'arrencada de la unitat.

Pàg. 22

1 Transcripció del text oral:

—Hola, Matilde.

—Hola.

—Avui, a *Coses de casa*, parlem una altra vegada d'estalvi. És el que toca. No tenim més remei que estalviar, tal com sembla que vénen els temps...

—Jo ja fa temps que ho dic. I els meus fills ja comencen a creure-s'ho. No us penseu: fa quatre dies em tractaven de garrepa i deien que era una antiquada... I ara... tots els de casa volen saber els malabarismes que faig per arribar a final de mes.

—Doncs va, som-hi! Matilde, ens dones un primer consell?

—El primer manament és calcular. Sí, calcular abans de sortir. Fer una llista del que necessitem i calcular mentalment què ens gastarem. Jo ho faig sempre. S'hi guanya temps i diners... No ens hem de deixar entabanar amb tants aparadors, ofertes, eslògans...

—El segon...

—El segon és comparar preus abans de comprar. Us en faríeu creus, de les diferències que hi pot haver en un mateix barri. Jo he vist una ampolla de vi d'una mateixa marca amb una diferència de preu que esgarrija. Ep! Coses iguals, eh! La mateixa marca, el mateix producte. Val la pena fixar-s'hi.

—Tens cap altra recomanació important? Alguna regla d'or?

—Doncs, sí. Aprofitar el millor moment. Vols un abric perquè tens fred i justament som a l'hivern? Per què no ho preveies i te'l compraves fora de temporada, molt més baratet? Ah, no! Jo el necessito ara i ara me l'he de comprar. Així no anirem enlloc. Torno al que havia dit al començament: calcular, que també vol dir preveure. Si ets previsor i estàs atent, trobaràs la millor ocasió. Però si tens pressa... hauràs de pagar el gust i les ganes!

—Doncs, fet. Tres consells per als temps que corren. Confiam que les persones que ens han escoltat n'hagin pres bona nota.

Consells:

1. Fer la llista del que necessitem per controlar què ens gastarem.
2. Comparar preus abans de comprar.
3. Aprofitar el millor moment de l'any per fer-ho.

- 2 A ⇒ c C ⇒ b
B ⇒ b D ⇒ b

Pàg. 23

- 3 Activitat oberta oral. Una ocasió per seguir la competència oral dels aprenents.

Pàg. 24

4 Solució orientativa:

- **Res:** Tens **res** a dir, tu?
- **Cap:** Teniu **cap** tisora que talli força?
- **Mai:** Heu vist **mai** una cosa semblant?

5 Solució orientativa:

- Un comerç de productes per a festes, carnavals, aniversaris...
- Una botiga de material per al senderisme i l'escalada.
- Un comerç destinat als aficionats a la pesca: canyes, sarrons, etc.

6 A) Hi falten dades de contacte.

- B) No se sap si els productes són alimentaris, de neteja, electrodomèstics...
- C) Un servei urgent hauria d'oferir, com a mínim, un telèfon.

Pàg. 25

- 7 • **Parts d'un edifici:** escala = esc./sense número = s/n
- **Adreces:** plaça = pl./avinguda = av.
- **Administració i comerç:** pàgina = pàg./número = núm.
- **Dies de la setmana:** dimecres = dc./diumenge = dg.
- **Símbols diversos:** segon = s/quilo = k

8 a) Són ofertes perquè donen informacions concretes.

- b) Segons el contingut de les ofertes, el primer anuncia un pis i el segon, un cotxe.
- c) *t di* significa 'turbo diesel injecció' i CV, 'cavalls de vapor'.
- d) Es lloga pis buit de quatre habitacions, exterior i molt assolellat, al barri de Can Boada, de Terrassa. Disposa d'ascensor i té una plaça opcional de pàrquing adjudicada. El preu és de 600 € mensuals.

9 Solució orientativa:

St. Salvador (Tarragona). Sra. acompanya i atén gent gran. Serveis no especialitzats. 977404040.

Pàg. 26

- 10 Activitat oberta. L'ús de la graella ajudarà a detallar la iniciativa comercial. Un moment propici per al seguiment de l'expressió oral.

- 11 a) **nines:** Les mil i una nines
- b) **estels per enlairar:** Ben amunt
- c) **bricolatge:** Festutú
- d) **centre de repàs per a estudiants:** La carabassa
- e) **bicicletes desmuntables:** Cap problema
- f) **roba masculina:** Tot-hom

- g) **perruqueria**: Pels pèls
 h) **granotes de treball**: Blaumarí
 i) **rellotges de paret**: Tic-tac

12 Activitat oberta. Convé promoure la creativitat lingüística, tal com s'ha mostrat a l'exercici anterior.

13	<i>augment</i>	benefici	consum
	descompte	empresa	estalvi
	guany	garantia	impost
	lloguer	negoci	oferiment
	pagament	pèrdua	préstec
	producte	rebaixa	venda

Pàg. 27

14 Segon pas per aprendre a accentuar:

zoo	2	aeri	3	reactor	3
coet	2	peatge	3	enraonar	4
idea	3	aeroport	4	poeta	3
idees	3	caos	2	coala	3

15

Maria	3	tieta	3	miol	2
suarem	3	pues	2	suor	2
ortografia	5	entreries	4	riallera	4
carruatge	4	fluor	2	cueta	3

16 L'exercici pretén controlar la bona dicció dels números per tal de corregir deficiències possibles.

- 17**
- vint-i-una botigues
 - mil dos-cents sis clients
 - divuit quilos de bacallà
 - quaranta-cinc pomes
 - vint-i-sis samarretes
 - cinquanta-nou ordinadors
 - cent vint-i-set pantalons
 - cent cinquanta grams
 - sis-cents vint-i-quatre gotims de raïm
 - vuit-centes cinc faldilles
 - trenta-nou bosses de lleties
 - tres mil vint-i-tres socis
 - trenta-tres ballarines
 - set-cents vint-i-nou dies
 - deu projectes

Pàg. 28

- 18**
- trentena
 - parell
 - centenar
 - miler
 - vintena
 - mitja dotzena
 - terç
 - cinquantena

- 19**
- destral, catedral
 - neu, veu, perdiu
 - col
 - higiene, sèrie, torre
 - pell

Pàg. 29

- 20**
- pijama, cinema, programa
 - cafès, sofàs, clixés, mis, ges
 - dilluns, índexs, temps
 - arrossos, pastissos
 - valenta, pobra
 - postres, anàlisi, dent, suor

- 21**
a) dolces	h) cafès
b) albercocs	i) fresques
c) planxades	j) toves
d) nova	k) discs / discos
e) antigues	l) blaves
f) pastanagues	m) atractiva
g) préssecs	

Pàg. 30

22

Singular		Plural	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
<i>irresistible</i>	irresistible	irresistibles	irresistibles
únic	única	únics	úniques
incomparable	incomparable	<i>incomparables</i>	incomparables
rebaixat	<i>rebaixada</i>	rebaixats	rebaixades
boig	boja	<i>bojos</i>	boges
ajustat	ajustada	ajustats	<i>ajustades</i>
llençat	llençada	<i>llençats</i>	llençades
atractiu	atractiva	atractius	<i>atractives</i>
irrisori	<i>irrisòria</i>	irrisoris	irrisòries
rebentat	rebentada	<i>rebentats</i>	rebentades
<i>seductor</i>	seductora	seductors	seductores
equilibrat	equilibrada	equilibrats	<i>equilibrades</i>
<i>immillorable</i>	immillorable	immillorables	immillorables
dolç	dolça	dolços	<i>dolces</i>

23 Un exercici per adonar-se de les diferents maneres d'adjectivar.

- irresistibles, seductors, immillorables, econòmics, rebentats, cars, únics, barats, llençats, incomparables, irrisoris, boníssims, equilibrats, ajustats, rebaixats, atractius, tocats de l'ala, malabars, forassenyats, bojós.
- força interessants, ben controlats, mai no vistos.
- sense competència, a dojo, d'oferta, de baix cost, d'ocasió, amb ganxo, de qualitat, a bon preu.
- que trenquen motlles.

Pàg. 31

- 24 En la primera es vol destacar que hi ha algú que l'obre –és més personal–; en l'altra, no.
- 25 Cal indicar les dues fonts d'impersonalitat: els verbs impersonals sense subjecte (haver-hi, ploure, etc.) i l'ús impersonal de verbs personals (diuen, s'obrirà...).
- A) impersonal
B) personal
C) personal
D) personal
E) impersonal
F) impersonal
G) impersonal i personal
H) personal
I) personal
- 26 Solució orientativa:
- A) Els de la botiga d'esports de la cantonada tenen botes de muntanya a molt bon preu.
B) La setmana vinent convé comprar un ordinador portàtil per al Pere.
C) Es torna entusiasmat de les rebaixes!
D) Aviat obrirem un supermercat d'aquells que no tanquen en tot el dia!
E) En aquest barri hi trobaràs moltes botigues d'alimentació.
F) La ràdio local diu que aviat traslladaran l'agència de viatges més a prop de casa.
G) El temps era tan plujós que no es podia ni sortir.
H) A la botiga hi ha a la venda un televisor amb una pantalla molt gran.
I) Es poden comprar abrics molt bonics a la botiga de roba que acaben d'obrir al barri.

Pàg. 32

- 27 És l'activitat que aconsegueix la tasca. Activitat oberta. A l'esquerra apareixen suggeriments de propòsits comunicatius. Fóra bo revisar els textos i promoure'n la millora.
- 28 Exercici obert que ajuda a condensar en poques paraules el que es vol dir; és freqüent l'ús d'abreviatures.
- 29 Activitat oberta. Permet la lectura en veu alta dels textos escrits. Pot ser una ocasió per consolidar l'ús de les es i les os tòniques, tal com es fa en l'exercici següent.

Pàg. 33

- 30 Una activitat de consolidació de la pronúncia oberta o tancada de les es i les os.
- 31 Tot i l'enunciat referit a les oracions personals o impersonals, aquest exercici permet adonar-se de la diferència de so de les parelles de mots que hi apareixen:
- **res – més:** personal
 - **fer – cafè:** personal

- **això – porró:** impersonal
- **cafè – calent:** personal
- **por – sol:** impersonal
- **estona – plora:** personal
- **Antònia – Girona:** personal
- **dos – pots nous:** personal
- **Falset – Sabadell:** personal

- 32 Fóra bo rendibilitzar el quadre, ja que mostra els adverbis de situació des de diversos punts de vista. L'activitat es podria fer amb el conjunt de la classe.

Pàg. 34

- 33 Activitat oberta, que es pot fer primerament de manera individual i posteriorment en grup o amb el conjunt de tots els alumnes.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Guia'l:** orienta'l, dirigeix-lo, condueix-lo, mena'l, etc.
- **Refugi:** alberg, recer, resguard, aixopluc, port, abric, etc.

La e d'*alberg* és tònica i oberta; la e d'*alberginies* és neutra.

Solucions:

Guia'l: orienta'l – oriental

Refugi: alberg – alberginies

Unitat 3

Benvinguts a la feina

Pàg. 35

Portadella

Fóra bo fer referència al fet que la majoria de persones som expertes en algun tipus de feina o activitat i, per tant, capaces d'instruir algú perquè s'hi pugui introduir.

Pàg. 36

- 1 Les activitats 1 i 2 són principalment orals i obertes, cosa que permet fer un seguiment de l'oralitat per part de l'ensenyant. Convé insistir en la selecció de feines que no siguin pròpies d'autònoms (no tindria gaire sentit aconsellar algú), ni individuals.

Propostes: treballador o treballadora d'una empresa de mudances, d'un restaurant, d'un hotel, d'una granja avícola, d'una fàbrica de mobles, d'un supermercat, etc.

- 2 Els aspectes laborals sobre els quals han de precisar les condicions són força genèrics; caldrà ometre en tot cas aquells que no s'adiguin amb la feina triada. Els alumnes poden crear una graella amb els aspectes descrits i redactar-hi breument les característiques de la feina. Els servirà per a l'acompliment de la tasca.

Pàg. 37

- 3 Una pràctica d'interrogació indirecta que dona recursos per a la conversa final de la unitat, basada en l'obtenció d'informació. Es podria demanar de fer-la per escrit.
- 4 Saber on és el lloc d'una cosa és una informació d'ús molt freqüent. És un exercici oral per reforçar l'ús del verb *ser*. Es podria introduir l'exercici amb una explicació de l'ús d'aquest verb en les localitzacions.
a) és	e) és
b) és	f) és
c) són	g) eren
d) són	h) és / serà
- 5 Una ocasió per practicar la correcció lèxica i controlar que s'evitin barbarismes en paraules d'àmbit laboral, com ara:
• acomiadar	• fix	• atur
• crisi	• vaga	• sou
• qualitat	• quitança	• vacances
• torn	• farmaciola	• pagament
• quantitat	• malaltia	• cap
- 6 Solució orientativa:
- Perill:** caiguda d'objectes.
Avís: No us oblideu de dur sempre casc.
 - Perill:** malmetre's o perdre uns dits de la mà.
Avís: No acosteus les mans a l'aparell per cap motiu.
 - Perill:** afectació pulmonar.
Avís: No treballeu sense màscara que us cobreixi la boca.
 - Perill:** enrampar-se.
Avís: Treballeu amb calçat aïllant.
 - Perill:** afectació de la vista.
Avís: Protegiu els ulls de les espurnes.
 - Perill:** cremar-se.
Avís: Tingueu cura en manipular recipients als fogons.
 - Perill:** ensordiment.
Avís: No treballeu sense protectors acústics!

Pàg. 38

- 7 Un exercici que es repeteix al llarg de les unitats. Es fa per parelles i serveix per consolidar la correcció en l'ús oral i escrit de verbs irregulars. Les solucions són al mateix exercici.

Pàg. 39

8 Transcripció del text oral:

En aquests moments, la situació de crisi afecta tothom, tant els treballadors com les empreses. Aquests dies, podem llegir als diaris les notícies relacionades amb l'empresa Biqueroi i la multinacional CampSent, però la llista d'empreses afectades per la crisi és molt llarga.

El cas de CampSent és bastant clar: temps enrere, aquesta multinacional pretenia tancar la seva planta de Cubelles perquè està situada en un lloc molt llaminer des del punt de vista de l'especulació urbanística, i per això no hi havia invertit prou, tot i que la productivitat era òptima i

el personal hi treballava de valent. Ara, a causa de la crisi, l'empresa es planteja tancar la planta.

El cas de Biqueroi també és molt clar: han baixat les vendes i, per tant, ha calgut reduir la producció. Com que el grup Biquer, al qual pertany l'empresa Biqueroi, està fent una reestructuració de les seves plantes en tot el món, aprofita les circumstàncies actuals de crisi per acomiadar els 2.530 treballadors que hi treballen sense comptar amb l'impacte que això tindrà en el sector de l'automoció.

Solució:

- Veritable (la situació de crisi els permet tancar o reduir plantilla).
- Veritable (l'empresa obtindria guanys venent els terrenys).
- Fals (és justament el contrari).
- Fals (s'indica que la disminució de les vendes n'és la causa).

9 Un exercici de reconeixement i comprensió dels avisos.

Solució orientativa:

- Roba usada:** al portal de les cases; destinat a les famílies.
 - Càmera fotogràfica:** en llocs visibles del carrer o en publicacions d'àmbit local; destinat a tothom.
 - Avís:** A l'entrada de l'establiment; destinat als clients.
 - Ep, nois!:** En un lloc visible de l'habitatge, prop de l'entrada; destinat als fills de la casa.
 - Catalunya des de València:** en publicacions d'àmbit local i en cartells distribuïts per la zona; destinat als socis del centre cívica.
 - Pares i mares...:** al full que s'emporta cada alumne en sortir del centre i al tauler de l'entrada; destinat als pares dels alumnes.
- Porten un títol per anunciar el contingut (roba usada, càmera fotogràfica, Catalunya des de València) o especificar els destinataris (Pares i mares de l'escola).
- La nota no porta títol perquè ja és palès per a qui el vegi que es tractarà d'un assumpte relacionat amb la mateixa farmàcia. A la nota domèstica no hi cal títol perquè no hi ha dubte de quins són els destinataris.

Pàg. 40

10 Solució orientativa:

- Gossa perduda
He perdut la gossa, dàlmata, entre els carrers Principat i Maestrat. Porta collar amb les inicials BJG. Truqueu al 666 444 333.
- Urgent
Demà, dimecres 12, de 9 a 12 del matí, no hi haurà aigua a l'edifici, atès que la companyia hi ha de renovar una instal·lació. Us preguem que disculpeu les molèsties.

11 Exercici per aportar verbs d'atenció útils per a la unitat. Designen moviment i no atenció: *fer cap* (comparèixer en un lloc) i *fer marrada* (anar a un lloc fent volta).

12

Imperatiu			
Tenir en compte	Estar al cas	Abstenir-se	Comprovar
tingues en compte	estigues al cas	abstén-te o abstingues-te	<i>comprova</i>
<i>tingui en compte</i>	<i>estigui al cas</i>	abstingui's	comprovi
tinguem en compte	estiguem al cas	<i>abstinguem-nos</i>	comprovem
tingueu en compte	<i>estigueu al cas</i>	<i>abstingueu-vos</i>	comproveu
<i>tinguin en compte</i>	estiguin al cas	abstinguin-se	<i>comprovin</i>

13

Present de subjuntiu			
No fer	No tenir	No anar	No consentir
no facis	<i>no tinguís</i>	no vagis	no consentís
no faci	no tingui	<i>no vagi</i>	no consenti
<i>no fem</i>	no tinguem	no anem	<i>no consentim</i>
<i>no feu</i>	no tingueu	no aneu	no consentiu
no facin	<i>no tinguin</i>	<i>no vagin</i>	<i>no consentin</i>

Pàg. 41

- 14 Es pot fer només oralment o es pot demanar que redactin una descripció de requisits a l'estil de l'exemple.
Proposta d'oficis poc freqüents: pastor o pastora transhumant d'ovelles, vigilant d'incendis forestals, capellà de poble, vigilant de platges, enterramorts, domador o domadora de lleons, pilot d'avió comercial, detectiu privat o detectiva privada, vigilant de discoteca, astronauta, cobrador o cobradora de morosos, etc.

- 15 Activitat oberta, de la qual es poden obtenir mostres d'escrips i fer-ne una avaluació formativa textual (avisos) i gramatical (sintaxi i ortografia).

- 16 Activitat alternativa:

Es pot fer una activitat oral amb tot el grup: cada alumne prepara una recomanació i, quan és el seu torn, indica de quin ofici es tracta, fa la recomanació en singular al company o companya del costat i després la fa en plural al conjunt dels alumnes.

Pàg. 42

- 17 Tercer pas per aprendre a accentuar: distinció entre diftongs i hiats.

<i>dia</i>	2	<i>mai</i>	1	<i>rialler</i>	3
feina	2	tiet	2	cries	2
boina	2	biòleg	3	tió	2
Claudi	2	suar	2	trauma	2
creu	1	seure	2	dues	2
suor	2	nous	1	dinou	2

- 18 Es poden observar les paraules de la graella: *obliqües*, *pasqües*, *aigües*, *argüir*, *aqüífer* per adonar-se de la funció que fa la dièresi sobre la u de les síl·labes güe, güi, qüe, qüi.

<i>aguantar</i>	3	iot	1	obliqües	3
ionosfera	4	argüir	2	cinquanta	3
guant	1	ien	1	lolanda	3
paraiguot	3	guardarem	3	gual	1
ianqui	2	aqüífer	3	quòrum	2
pasqües	2	iodar	2	iac	1
àligues	3	aigües	2	antiguitats	4

- 19 És l'ocasió de distingir, de manera intuïtiva, les oracions copulatives i les predicatives.

	Joana	Rafel	Pere
Qui és	És la cap.	És el secretari.	És el meu company d'equip.
Com és	És una persona molt eficient.	Està casat. Sembla una mica tímid.	És un paio molt enrotllat.
Què fa	Dirigeix els equips de treball.	Redacta informes i altres documents.	Ell i jo dissenyarem electrodomèstics.

Pàg. 43

- 20 • En Manel és... baix, de Solsona, un pallasso, advocat.
• En Manel està content.
• En Manel sembla... baix, content, un pallasso.

- 21 Un exercici per copsar la transitivitat.
Solució orientativa:

- menjar fruita
- trencar motlles
- retocar figures
- saltar marges
- conduir motos
- acompanyar nens
- continuar feines
- mirar fotografies

- 22 • **Transitiu** (amb sentit incomplet): perseguir (un lladre).
• **Intransitiu** (amb sentit complet): seure, participar, somiar, volar, néixer.
• **Amb sentit variable**: *transitiu*: perdre (un mòbil)/*intransitiu*: perdre (en un joc). // *Intransitiu*: escopir (en general)/*transitiu*: escopir (sang).

- 23 Activitat d'acompliment de la tasca. Cal fer-la amb els apunts obtinguts a l'inici de la unitat sobre els diferents aspectes que comporta en general una feina. Si es fan les converses de manera simultània, cal preveure un espai ampli per evitar interferències.

Pàg. 44

- 24 Aquest exercici aprofita les designacions d'oficis per treballar la derivació.

- carbó**: carboner, carbonera
- rellotges**: rellotger, rellotgera
- barrets**: barretaire
- fusta**: fuster, fustera

- **guix:** guixaire
- **tapissos:** tapisser, tapissera
- **camises:** camiser, camiserà
- **joies:** joier, joiera
- **cistells:** cistellaire
- **llenya:** llenyataire
- **llibres:** llibreter, llibretera
- **pellis:** pelleter, pelletera

- 25
- **guitarra:** guitarrista
 - **paisatges:** paisatgista
 - **novel·les:** novel·lista
 - **acordió:** acordionista
 - **retrats:** retratista
 - **tenis:** tenista
 - **futbol:** futbolista
 - **caricatures:** caricaturista
 - **escacs:** escaquista
 - **piano:** pianista
 - **prosa:** prosista
 - **miniatures:** miniaturista

26 Solució orientativa:

diari

- Cada matí l'avi surt a comprar el pa i el diari.
- Vaig embolicar les sabates amb un diari.

pintor

- El pintor d'aquest quadre és veí nostre.
- M'ho va fer un pintor del barri.

medalla

- L'Aureli va guanyar la medalla de plata.
- Et mereixes una medalla, sí senyor!

- 27
la humitat	la imaginació	l'única
l'empresa	l'entrada	l'organització
l'última	l'interès	la utilitat
l'aire	l'electricitat	l'armari
l'avís	l'aparell	la impressió
l'horari	la imatge	la introducció
l'extintor	l'únic	

Pàg. 45

- 28
a) pel	e) en	i) a
b) en	f) per	j) en
c) a	g) a	k) per
d) a	h) per	l) a

29 Solució orientativa:

- Hi ha un **bé** de Déu de pomes. / Tenim carn de **be**.
- **Dóna** això a l'avi. / Et presento la meva **dona**.
- **És** veritat. / **Es** prohibeix fumar.
- Tinc un **ós** de peluix. / Dóna un **os** al gos.
- **Té** res per beure? Tinc **te** verd.
- El meu **nét** té cinc anys. / Després deixa-ho tot ben **net**.
- **Déu** meu! **Deu** ser molt important això!
- Fa **més** d'un **mes** que l'espero.
- No **sé** si **se** sap, tot això.

- El van descobrir **pel pèl** que hi havia a la pinta.
- Anem a dormir? **Són** tants els que ja tenen **son**...!
- De petit, **ma** mare em donava la **mà** quan m'acompanyava a escola.

- 30 Només s'han indicat dues normes per a cada consonant. A l'espai «davant vocal» hi poden escriure els mots que no en segueixen cap de les exposades.

B	
darrere <i>m</i>	embotit, amb
davant <i>r, l, s, t</i>	branques, abric, blavós, pobret, sobre, bronques, obrir-li, sobre
davant vocal	abandonar, barallat, buidava, bola, buit, sobiranament, ensabonar

V	
darrere <i>n</i>	convèncer
final d'imperfet d'indicatiu 1a conjugació	esperava, semblava, pelava, buidava, inventaven, estava, canviava, deixava
davant vocal	avet, vuit, vell, blavós, voler, vall, novament, avorrit, vella, seves, avorrien, vaig, provar, sàviament, variar

Pàg. 46

- 31
- Les paraules que deriven de noms amb *p* s'escriuen amb *b*.
 - Les paraules que deriven de noms amb *u* s'escriuen amb *v*.

- 32 Valoració final de la unitat, que posa l'èmfasi en aspectes textuais i gramaticals.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Lluminós:** brillant, radiant, refulgent, fulgurant, etc.
- **Polit:** endreçat, pulcre, net, etc.
- **Ordena:** endreça, classifica, condiciona, decreta, estableix, mana, prescriu, etc.

Solucions:

Lluminós i polit: clar i net – clarinet

Ordena: decreta – de Creta

Unitat 4

Gaudir d'uns bons poemes

Pàg. 47

Portadella

La unitat pretén posar de manifest la capacitat dels alumnes de copsar l'expressivitat de molts textos i de reflectir-ho mitjançant la lectura de poemes. Un bon moment per impulsar la lectura d'obres literàries.

Pàg. 48

- 1 Activitat oberta i oral per introduir l'alumnat a l'entorn de la poesia i dels textos expressius. Un moment apte perquè

l'ensenyant valori la qualitat oral i posi l'èmfasi en la millora d'aspectes que caldria haver superat.

Pàg. 49

- 2 Possible assaig de lectura a partir de textos molt breus i expressius.

Pàg. 50

- 3 Un exercici que es repeteix al llarg de les unitats. Es fa per parelles i serveix per consolidar la correcció en l'ús oral i escrit de verbs irregulars. Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 51

- 4 a) fals
b) veritable
c) fals
d) veritable

Pàg. 52

- 5 És un exercici de lectura en veu alta i de valoració personal. Els poemes presentats podrien ser substituïts per altres, aportats per l'alumnat o per l'ensenyant. Les propostes valoratives dels quadres laterals poden ajudar a formular valoracions pròpies.

Pàg. 53

6 Personificacions

- La bicicleta no vol córrer i parla.
- La puça actua com una persona treballadora.

Metàfores

- el mirar-les juntes em fa **el cor més gran**
- un blau que **enamora**
- els mosquits, que **treballen** de nits

7 Solució orientativa:

Els amics i les amigues de la poesia

Us convidem a la lectura de poemes que organitzem dins la Fira d'Entitats del dissabte 8 de juny a les nou del vespre, al carrer del Seminari, davant el Centre d'Art.

No hi falteu.

Ciutadella, maig de 2012

- 8 A) al/a/en/en
B) en/al/a/en
C) a/als/a/en
D) en/a/en/al

Pàg. 54

9 Transcripció del text oral:

Hola. Li truco en nom de la comissió dels premis l'Espiga d'Or per comunicar-li que l'acte del dia 12 se suspèn perquè, fins al moment, no s'hi han presentat prou obres. L'avisarem de la nova convocatòria. Gràcies.

Resolució de l'exercici:

És un missatge al contestador automàtic, en el qual hi ha la presentació de qui parla i la informació concisa que es vol comunicar: que se suspèn un acte de premis literaris organitzat per l'Espiga d'Or per la manca d'obres presentades.

- 10 Quart pas per aprendre a accentuar: grups de més de dues vocals.

jueu	se-ia
ca-ca-uet	dè-ieu
fi-de-ua-da	tram-viai-re
ra-ier	ba-ie-ta
con-ti-nueu	es-pa-iós
o-be-í-eu	cre-ia
to-ia	ma-le-ï-en
La-ia	es-tu-dieu
a-déu-siau	o-ï-es
rieu	cla-uer

- a) jueu, continueu, adéu-siau, rieu, dèieu, tramviaire, estudiant
b) maleïen, oïes

- 11 a) ta-la-ia (3), Ga-ià (2), ve-ia (2), en-va-ï-a (4)
b) Me-ià (2), be-ne-ï-a (4), de-ia (2)
c) ra-iers (2), a-gra-ï-es (4), des-ma-iés (3)
d) cre-ua-va (3), Gui-ne-ue-ta (4), fi-de-ua-da (4)

Pàg. 55

- 12 Les pauses són un element rellevant en la transmissió de significat per mitjà de la lectura en veu alta. Convé prestar atenció al quadre de pauses. Es podrien llegir, amb la mateixa finalitat, altres poemes de la unitat o aportats a l'aula.

- 13 a) La primera afirma que hi faltava gent; la segona, que n'hi havia força.
b) La informació de la primera és que en Frederic va arribar primer; la de la segona, que va ser ell i no un altre qui ho va fer.
c) A la primera només alguns dels companys van fer la sol·licitud; a la segona, tots.
d) A la primera hi ha alguns jugadors convocats; a la segona hi són tots.
e) A la primera la novetat és la necessitat d'ajuda; a la segona, la possibilitat de prescindir-ne.

- 14 Aquest exercici es pot fer en petits grups. També és molt rendible fer-lo amb tot el conjunt de la classe: de manera seguida, sense pauses, cada alumne llegeix una frase procurant remarcar el canvi de to declaratiu, interrogatiu, exclamatiu o exhortatiu.

Pàg. 56

- 15 Exercici complementari, de síntesi dels aprenentatges anteriors. Cal fer atenció a les pauses i al sentit de les frases.

- 16 a) simple
b) composta, coordinada, nexa: i

- c) composta, juxtaposada
- d) composta, subordinada, nexa: de qui
- e) simple
- f) composta, subordinada, nexa: on
- g) composta, subordinada, nexa: que
- h) composta, subordinada, nexa: que

Pàg. 57

- 17** Preparació final de la tasca. Serà convenient encarregar-la a un petit grup.
- 18** (1) Bona tarda. En nom dels organitzadors del premi «L'es-piga d'or» us dono la benvinguda. (2) La vostra presència aquí fa ben palès com és d'important per a tots –per a vosaltres com a participants del concurs, i per a nosaltres com a gestors del premi– fomentar el gust per la lectura i l'expressió literària a les nostres contrades. Agraïm ferventment que sigueu amb nosaltres. (3) No volem que aquesta estona us sigui carregosa per llarga i monòtona. Gaudirem de la declamació dels millors poemes i de la lectura de fragments dels millors relats; després, us convidem a prendre un petit refrigeri que serveixi per intercanviar impressions, projectes i experiències a l'entorn d'un objectiu ben engrescador com és la promoció de la creació literària entre el nostre jovent. (4) Així doncs, us desitjo que gaudiu plenament de l'art de comunicar el que som i el que volem ser, que això és, ni més ni menys, la literatura.
1. Saludar.
 2. Agrair l'assistència.
 3. Descriure què es farà.
 4. Concloure la presentació.
- 19** És l'acompliment de la tasca. És possible donar a l'activitat un caire formal, amb un cert ritual; pot ser també un acte real que surti de l'àmbit de l'aula per oferir-lo a altres cursos.
- 20**
- a) de pronúncia
 - b) general
 - c) general
 - d) de sinònims
 - e) etimològic
 - f) enciclopèdic
 - g) de locucions i frases fetes
 - h) de locucions i frases fetes

Pàg. 58

- 21** Exercici de recerca de sinònims. Una ocasió per dur un diccionari de sinònims a l'aula i fer-ne més exercicis: es diu un verb o un adjectiu i els alumnes proposen sinònims a la pissarra; després es llegeixen les propostes del diccionari i es comenten.
- Sinònims de *comprendre*: entendre, copsar, capir, lligar caps, percebre, discernir, veure-hi...
- 22**
- a) escollir-ne
 - b) incloure-ho

- c) llegir-los/tornar-hi/gaudir-ne
- d) insistir-hi/llegiu-ne
- e) en parlin
- f) arribeu-vos-hi/treure'n

- 23** Es tracta d'avaluar la capacitat de comprendre, seleccionar i llegir en veu alta textos breus. Una capacitat extensible a altres situacions, com pot ser la lectura de textos en actes socials (casaments, defuncions, aniversaris...), acadèmics o professionals.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Es quedava:** romania, restava, subsistia, etc.
- **Coratjós:** agosarat, valent, arriscat, ardit, intrèpid, atrevit, etc.

Solucions:

Es quedava: romania – Romania

Coratjós: valent – va lent

Unitat 5

Mengem prou bé?

Pàg. 59

Portadella

La imatge facilita un primer comentari sobre el menjar (acte social, varietat, dieta mediterrània...) i els criteris per a una bona alimentació.

Pàg. 60

- 1** Les preguntes presentades reclamen respostes de tipologia textual molt diversa: expressiva (gustos i preferències), descriptiva (components, àpats, plats típics), narrativa (costums alimentaris, experiències), exhortativa (consells, suggeriments, receptes) i argumentativa (valoracions, criteris). Es poden dur a terme converses amb molta varietat discursiva. És un bon moment per copsar la competència oral dels aprenents.

Pàg. 61

- 2** Activitat d'anticipació temàtica. És bo exigir que redactin breument les valoracions que hi apareguin. Hi poden haver opinions diverses. Aquí es tracta d'aportar idees i no tant de suscitar un debat.

Solució orientativa:

- a) El que produeix l'augment de pes és l'alt consum d'aliments rics en greixos i sucres, a més de la descompensació entre el que mengem i el que gastem. El pa, consumit en quantitats adequades, no engreixa ja que si és tradicional i fresc no conté pràcticament greixos. La pasta i l'arròs són aliments energètics molt saludables i nutritius; el que n'augmenta el valor calòric és la manera de preparar-los i el seu acompanyament.

- b) Les begudes de soja tenen una quantitat de calci similar a la de la llet de vaca, però les seves condicions no són les òptimes perquè s'absorbeixi a nivell intestinal en la mateixa proporció que s'absorbeix el de la llet. Es poden complementar amb altres tipus de lactis: iogurts, formatges...
- c) Sempre que no es trenqui la cadena del fred, la congelació manté el valor nutricional del peix, les proteïnes, la quantitat d'àcids grassos insaturats, com per exemple l'omega-3, les vitamines i els minerals. El que pot passar és que el gust o la textura siguin diferents de les del peix fresc.
- d) És convenient per a l'organisme de beure diàriament, almenys, un litre i mig d'aigua.

- 3 a) mastegar
b) empassar-me/engolir (beure)
c) bec
d) menges/menjar
e) rosegat
f) peixia/menjava
g) llepis
h) tastat
i) assaboreix
j) cruspit
k) paladejar o degustar/xucant o xarrupant

Pàg. 62

- 4 a) Que té un bon rendiment alimentari: profitós.
b) Que conté totes les propietats i en la mesura justa: equilibrat.
c) Que es pot beure: potable.
d) Que pot causar la mort: mortífer.
e) Que té abundància d'una substància determinada: ric en...
f) Que ajuda a la conservació i/o al restabliment de la salut: saludable.
g) Que no és sa, que pot danyar: insà.
h) Que es pot pair fàcilment: digerible.
i) Que és bo per a la salut: sa.
j) De qualitat, amb gust agradable: bo.

- 5 Cal prestar atenció als quadres laterals «No s'hauria de dir...» i «Què és què?».
- **Escalivada:** menjar fet al caliu, especialment pebrots, albergínies, cebes, tomàquets i patates.
 - **Amanida:** plat d'enciam, tomàquet, ceba i altres verdures crues, amanides amb oli, sal, vinagre, etc.
 - **Macedònia:** barreja de fruita vària esbocinada, adobada amb sucre i, de vegades, amb suc de llimona, de taronja, etc., o amb licor.
 - **Fricandó:** guisat de carn amb suc, preparat amb ceba, tomàquet, herbes aromàtiques i bolets, generalment moixernons.
 - **Samfaina:** guisat que sol servir d'acompanyament, fet amb tallets de pebrot, tomàquet, albergínia, ceba i carbassó.
 - **Escudella:** plat d'arròs, pasta o llegums, cuits en brou o en aigua amb algun condiment.

- **Empedrat:** amanida de mongetes amb bacallà esqueixat, pebrot, ceba, olives i tomàquet.
- **Gaspatxo:** sopa freda, crua, feta amb tomàquet, all, aigua, oli, vinagre, sal i molla de pa, tot ben barrejat, a la qual s'afegeix ceba, cogombre i pebrot trinxat.

Pàg. 63

- 6 • Acabar els torrons./Quedar-se sense mitjans.
• Amagar l'ou./Dissimular amb intenció d'enganyar.
• Tenir pa a l'ull./No veure el que és evident.
• Donar gat per llebre./Ensarronar, enganyar.
• Haver begut oli./Trobar-se en una situació desesperada.
• Menjar poc i pair bé./Ser moderat en les ambicions.
• Enganyar la gana./Fer un àpat molt reduït.
• Fer el préssec./Quedar en ridícul.

- 7 Un exercici que es repeteix al llarg de les unitats. Es fa per parelles i serveix per consolidar la correcció en l'ús oral i escrit de verbs irregulars. Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 64

- 8 Solució orientativa:
- a) Sí. El foc va permetre modificar els aliments i fer-los més mengívols.
- b) A la vida moderna, que impedeix sovint menjar amb altres a causa de la feina, la manca de temps, els pocs components de la família, etc.
- c) Si es fa sovint, sí. L'important, però, és saber-los seleccionar i no menjar amb presses.
- d) Decididament, sí.

Pàg. 65

- 9 Solució orientativa:

Males pràctiques nutricionals

- Menjar amb presses.
- Fer àpats molt abundants abans d'anar a dormir.
- Abusar de cafès i begudes alcohòliques.

Consells sobre alimentació

- Planificar els àpats de la setmana per poder fer-los variats i complets.
- Controlar les dates de caducitat.
- Reduir l'elaboració de plats amb olis fregits.

Recomanacions alimentàries

- Abstenir-se de menjar entre àpats.
- Fer activitats suaus després de menjars abundosos.
- No banyar-se mentre dura la digestió.

Pàg. 66

- 10 Solució orientativa:

- Com se sap la caducitat d'un aliment envasat?
- Què acostumes a prendre per esmorzar?
- On fas els àpats del dinar i el sopar, els dies feiners?
- Quan fas la compra del menjar?
- Quines fruites acostumes a prendre a l'estiu?

- **Quanta** aigua prens al dia?
- **Amb qui** comparteixes els àpats, diàriament?
- **De què** està feta la macedònia?
- **Per què** no es pot abusar del sucre ni de la sal?
- **A quina** hora sopeu, a casa vostra?

11 Solució orientativa:

- Quina és la quantitat de pasta que menges a la setmana?
- Beus llet molt sovint?
- Quant de temps triges a sopar?
- A quina hora dines?
- Com es fa la fideuada?
- Dines a casa o a la feina?

12 Exercici obert, previ a l'elaboració de preguntes per al qüestionari que han de redactar en l'exercici següent. Bon moment per comentar maneres diferents de preguntar.

Pàg. 67

13 Cal controlar que el nombre de preguntes sigui reduït (màxim cinc preguntes) i que siguin majoritàriament tancades o de selecció múltiple, com les de l'exemple.

14 famós	rifa	fama	fàcil
fava	sofà	fatal	desfà
mofa	golfa	befa	fada
falla	farem	llufa	solfa
girafa	família	fabrica	fàbrica
rifada	rifarem	Mustafà	profana
estufa	escalfa	botifarra	Fàtima
afanya	afanyat	revifalla	farina

L'accent gràfic de les síl·labes *fa* accentuades s'anomena *accent greu* o *obert*.

Pàg. 68

15 amaga	matèria	mapa	suma
màneg	goma	malucs	Mateu
germanet	reumàtic	Roma	coma
mana	manar	mare	mareig
Amadeu	germana	cama	romà
matís	mànega	matís	setmana
màquina	amagar	manies	manera
camàlic	amanida	passamà	Maria

16 pas-te-ta	An-gè-li-ca	car-re-ga-rem
pas-ta	an-ge-li-cal	re-car-re-ga-ble
pas-tis-ser	ar-càn-gel	cas-ti-gà-vem
em-pas-ti-far	pla-ta	cas-ti-gar
pu-bli-car	plà-tan	cas-ti-ga-rem
públic	pla-ta-ner	càs-tig
pu-bli-ca	pla-te-jat	cas-ti-queu
públi-ca	pla-te-ra-da	jar-di-net
re-pu-bli-ca-na	càr-re-ga	jar-dí
àn-gel	car-re-ga	jar-di-ner
an-ge-let	car-re-gat	

17 Solució orientativa:

- He canviat el **càrter** del cotxe.
- No ha passat el **carter**, encara.
- Els **avis** de la meva amiga.
- Heu llegit l'**avis**?
- No la **matís**, la sargantana.
- Parla amb un **matís** amable i cordial.

18 Solució orientativa:

- Em **faria el favor** de respondre unes preguntes sobre nutrició saludable?
- **Li fa res** que li faci unes preguntes sobre alimentació?
- **Tindria la bondat** de respondre'm unes preguntes sobre els àpats del dia?
- **Seria tan amable** de respondre unes preguntes sobre els hàbits alimentaris?
- **Podria** contestar-me unes preguntes sobre el menjar i el beure?
- Hola! **Tens uns minuts** per respondre unes preguntes sobre aliments i menjars?

19 Solució orientativa:

- Molt agraïda per l'atenció.
- Moltes gràcies.
- Li agraeixo l'amabilitat.

Pàg. 69

20 Solució orientativa:

- És **necessari** no menjar entre àpats.
- És **bo** beure força aigua al llarg del dia.
- No **s'ha d'**abusar dels greixos.
- Importa** molt que no es facin àpats excessivament abundants.
- És **convenient** menjar fruites i verdures en abundància.
- Cal** prendre sucre amb discreció.
- Convé** molt menjar sense presses.
- Cal** evitar els fregits tant com sigui possible.

21 A casa és **molt** difícil arribar a un acord en matèria de menjar. El meu germà és un golafre i tant li fa que li posis un plat **bastant** salat o sense **gens** de sal: s'ho cruspeix **tot**. No pateixis, no deixarà **res** al plat. Jo, en canvi, sóc una llepafils, ho reconec. No m'agrada la carn **massa** cuita ni la sopa amb **molt** de suc. Sempre hi trobo una pega o altra. Com la meva mare, n'hi ha **poques**: té **molta** paciència i sempre procura fer-me les coses al meu gust, per **poc** que pugui. Ella és **molt** frugal i amb no **res** es conforma: per esmorzar en té **prou** amb una llesca de pa amb una mica d'oli, i per sopar no vol **res més** que un iogurt amb galetes. Sempre diu «Si és per a mi, no cal gastar **gaire**; però si és per al pare, vés a saber **quant**». Al pare li agrada menjar bé, vol que els plats siguin **força** variats d'un dia per l'altre, que els productes siguin de la màxima qualitat, i que tot estigui **molt** ben fet i presentat. Ja ho veieu, no és **gaire** fàcil fer plats «unitaris» a casa meua.

22

0 %	ningú	1-20 %	molt pocs, una mínima part
20-40 %	pocs, una minoria	40-50 %	gairebé la meitat
50 %	la meitat (justa)	50-60 %	més de la meitat
60-80 %	<i>bastants, la majoria</i>	80-90 %	molts, una gran majoria
90-99 %	gairebé tothom, gairebé tots, la immensa majoria	100 %	tothom, tots, hi ha unanimitat

Pàg. 70

- 23 $\frac{1}{6}$: sisena
 $\frac{1}{2}$: meitat
 $\frac{1}{4}$: quarta
 $\frac{1}{100}$: centèsima
 $\frac{1}{5}$: quinta (cinquena)
 $\frac{1}{10}$: dècima (desena)

24

Indiquen proximitat numèrica	Marquen un límit inferior	Assenyalen un límit superior
pam més pam menys pels volts de si fa no fa grosso modo poc més poc menys	com a mínim ben bé si més no almenys tirant curt	pel cap alt com a màxim a tot estirar tirant llarg no més de

25 Solució orientativa:

- a) **Ignorància:** I a mi què m'expliques!
Dubte: No pensis que ho tinc clar.
Conjectura: És fàcil que sigui que sí.
Seguretat: És clar que sí!
- b) **Ignorància:** N'estic ben peix, d'això que em preguntes.
Dubte: No ho sé gaire, però jo diria que sí.
Conjectura: Intueixo que les ha de tenir.
Seguretat: És evident que sí.
- c) **Ignorància:** Ho desconec.
Dubte: No n'estic gaire segura.
Conjectura: Sospito que deu ser així.
Seguretat: N'estic ben convençuda: no n'haurien de prendre.

Pàg. 71

- 26 Activitat final pel que fa a l'acompliment de la tasca. Si es passés fora de l'aula, caldria acordar un nombre d'enquestes per uniformar el treball. Seria bo penjar en lloc visible el recull de resultats i els textos de valoració. Es podria demanar una frase sintètica, d'estil periodístic, que servís d'introducció a les conclusions.

- 27 A) No són *menjars* sinó *àpats*. El menjar és, en general, allò que algú pren per nodrir-se.
B) *Promig* no és un mot català; el text es refereix a la *mitjana*.

- C) S'escriu *tan* davant d'adjectius (*tan ràpid*) o d'adverbis (*tan de pressa*). *Tant* complementa el verb (*no és saludable menjar tant*).

- D) *Sosso* no és un mot català; aquí hi escau *fat*, *insuls*, *insípid*...

- E) És imprescindible el pronom **en** en substitució de la paraula *gent* a la segona proposició de l'oració: ... però *n'hem trobat molta que pren alcohol*.

28 Solució orientativa:

- A) No ens en vam adonar fins al final de l'estudi.
B) Crec que, amb més enquestats, s'obtidrien resultats més fiables.
C) La majoria (dels enquestats) no berena.

Pàg. 72

- 29 a) tant per cent o percentatge
b) mitjana
c) degustació
d) desdejuni

- 30 La valoració pot fer-se en tres nivells: individual, de grup i general.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Vols** (nom): volades.
- **Vols** (verb): ambicions, desitges, cobeges, etc.
- **99**: noranta-nou, nou-nou, nous.
- **10**: deu.

La primera *s* de *desitges* és sonora; la *s* de *Sitges* és sorda.

Solucions:

Vols: desitges – de Sitges

99 × 10: nous per deu – no us perdeu

Unitat 6

Muntem una festa al carrer

Pàg. 73

Portadella

El títol i la imatge possibiliten col·locar els aprenents en una perspectiva nova davant les festes al carrer: deixar de ser participants passius i convertir-se en dissenyadors i responsables. L'èxit de la festa dependrà de l'encert de la tria dels actes i de la manera d'anunciar-los.

Pàg. 74

- 1 A) cercavila E) gegants
B) ball de bastons F) grallers
C) capgròs G) havaneres
D) correfoc

2

Festa popular	Població	Data	Actes i activitats
Sant Fèlix	Vilafranca del Penedès	Del 20 d'agost al 2 o 3 de setembre (Sant Fèlix: 30 d'agost)	Ofici solemne, matinades, balls, gran actuació castellera. Anunci de la festa major per part del drac de Vilafranca (la figura més antiga del bestiar català). Cercavila del drac i balls de gitanes, cercolets, bastoners, falcons, figuetaires, castellers...
Festa dels traguers	Balsareny	Diumenge abans de Carnaval	Homenatge als traguers. Botifarrada al costat de les fogueres. Cercavila d'animals. Desfilada de cavalleries. Benedicció d'animals. Ballades populars. Curses de cavalls, mules i ases.
Les festes del Tura	Olot	8 de setembre	Festa major. Ball de gegants, nans i cavallets. Cant de «seguidilles», ball de la plaça, correbou. Faràndula olotina (bestiar popular). Festa Tradicional d'Interès Nacional.

Pàg. 75

- 3 La tasca es pot fer primerament en petits grups que prenen nota durant la conversa d'activitats possibles. Amb la posada en comú de tots els grups, es pot aconseguir una bona llista d'iniciatives interessants.

Pàg. 76

- 4 La finalitat de la tasca és promoure l'assistència a una festa. D'aquí neix la rellevància de l'exhortació.

Solució orientativa:

- Aquesta festa ha de servir també per oblidar-nos dels problemes i retrobar-nos amb la cara amable de la ciutat.
- Llegiu amb atenció aquest programa i no oblideu recollir, com cada any, el vostre mocador de festa major.

- 5 Solució orientativa:

- Resseguiu amb nosaltres els carrers participant en la cercavila. No vingueu sense cassoles, tapes i culleres per fer força soroll.
- Necessitem voluntaris i voluntàries per fer de capgrossos a la cercavila. T'hi animes?
- No us perdeu el correfoc de dissabte a les vuit del vespre! Veniu amb roba adequada.
- No t'ho pensis més: posa't taps a les orelles i acompanya'ns a la plaça. T'ho passaràs d'allò més bé. Paraula de tabaler i de trabucaire.
- Convida els teus a escoltar les havaneres més típiques del país i menjar la xocolata amb xurros de cada any.

Pàg. 77

- 6 a) De la panxa en surt la dansa.
b) El lleure és la causa de tots el vicis.
c) El riure va a estones.
d) Per Sant Miquel el rossinyol travessa el cel.
e) Al ball del tururut, qui gemega ja ha rebut.
f) Alguna vegada serà festa a al meu carrer.
g) Compte amb la xica esspurna, que ella és la marassa de les fogueres.
h) Demà dejunarem, que avui és festa.

- 7 Pràctica de verbs. Es fa per parelles i serveix per consolidar la correcció en l'ús oral i escrit de verbs irregulars. Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 78

- 8 a) La intenció comunicativa d'aquest programa és informar dels diferents actes de la festa major de la localitat.
b) Es fa servir un grau de formalitat informal, i un tractament de tu o de vosaltres.
c) Els programes de festa han de contenir la data, l'hora, el lloc, el nom de l'activitat i de qui la fa. Opcionalment pot constar-hi: dades de l'activitat (preu, regles del joc, procés i lloc d'inscripció, recorregut de les activitats itinerants, tipus de premis, edat dels participants, etc.).
d) No hi ha cap frase que fomenti la participació o engresqui els ciutadans.

Pàg. 79

- 9 Solució orientativa:

Divendres, 27 de setembre

- 19.30 A la biblioteca s'inaugurarà l'exposició de talles de fusta de l'escultor garriguenc Bep Gasol.
20.45 Els campaners de les Borges Blanques faran repicar les campanes d'inici de festa major.
21.00 Josep M. Bonet farà el pregó de festes des del balcó de l'Ajuntament.
22.00 La pubilla i l'hereu de la festa major s'elegiran durant el sopar popular.
23.30 El grup «Duo Shela» actuarà al ball de festa major.

Dissabte, 28 de setembre

- 13.30 El vermut popular se celebrarà a la Sala.
18.30 La companyia La Cremallera Teatre s'encarregarà de dur a terme la cercavila «Rebombori».
20.30 A l'envelat es farà el ball llarg de tarda i nit amb l'orquestra «Orgue de gats».
00.00 El correfoc anirà a càrrec de la colla de diables «Foc pels queixals».
01.00 La festa de l'escuma es durà a terme a la piscina municipal.
03.00 La discomòbil s'instal·larà als Camps Elisis.
07.00 L'esmorzar se celebrarà a la plaça Major.

Diumenge, 29 de setembre

- 11.00 La gimcana es realitzarà pel centre històric.
18.00 A la pista poliesportiva hi haurà jocs per a tots els

nens i nenes a càrrec de Flostis Lúdics i xocolatada per a tots els assistents.

21.30 El grup «Mar endins» cantarà havaneres a la plaça de la Paeria.

23.00 El castell de focs se celebrarà a la plaça de la Mitjana.

10

	Diari de Vilamajor	Associació de curiosos i curioses	Club de cotxes de luxe
Dia	divendres 3 de juliol	dissabte 25 d'octubre	dissabte 2 de març
Hora	entre les 22.30 i les 23.30 h	19.30 h	9 h
Lloc	al voltant del parc de la Ciutadania i de la rambla Popular	Casal Còsmic	circuit privat del club de cotxes de luxe
Destinatari	població en general	participants del concurs de fotografia	socis
Intenció comunicativa	Informar de la prohibició d'aparcar en determinades zones a causa del correfoc.	Informar sobre el sorteig d'un viatge entre els participants del concurs de fotografia.	Informar del II Curs de Pilotatge.

Pàg. 80

11 Transcripció del text oral:

Comunicat 1

Es comunica a tots els usuaris del ferrocarril que, amb motiu de les Festes de la Tardor, s'augmentarà la freqüència de pas entre els municipis de Trespics i Bellriu durant el cap de setmana del 6 i el 7 de setembre.

Comunicat 2

La regidoria de Cultura de Mollerussa informa que, a partir del mes vinent i fins al mes de desembre, el tercer cap de setmana de cada mes es podrà visitar gratuïtament el Museu de Vestits de Paper. Per a més informació, truqueu al telèfon 901 01 01 01.

Comunicat 3

Benvolguts clients, els informem que del 3 al 8 de desembre, per celebrar el desè aniversari del supermercat Qualitat, podran gaudir de descomptes en tots els productes de la nostra marca. Aprofitin les ofertes!

Solució:

Acte	Comunicat 1	Comunicat 2
Destinatari	usuaris del ferrocarril	veïnat del poble
Dia	cap de setmana del 6 i el 7 de setembre	tercer cap de setmana de cada mes fins al desembre
Hora	---	----
Lloc	municipis de Trespics i Bellriu	Museu de Vestits de Paper
Mitjà de difusió	megafonia de l'estació i/o als vagons	ràdio, per exemple

Intenció comunicativa	Comunicar l'augment de freqüència de trens en motiu de les festes.	Comunicar que determinats dies es podrà visitar gratuïtament un museu.
------------------------------	--	--

Acte	Comunicat 3
Destinatari	clients de l'establiment
Dia	del 3 al 8 de desembre
Hora	---
Lloc	supermercat Qualitat
Mitjà de difusió	avis penjat a l'establiment
Intenció comunicativa	Comunicar els descomptes que ofereix el supermercat en motiu del seu desè aniversari.

12 Solució orientativa:

- **Què us sembla si portem** un grup d'havaneres famós?
- **Què us semblaria si portéssim** un grup d'havaneres famós?
- **Jo proposo** fer una gimcana que **voltegi** el poble.
- **Jo proposaria** fer una gimcana que **voltegés** el poble.
- **I si muntem** una festa que **es recordi** per sempre?
- **I si muntéssim** una festa que **es recordés** per sempre?
- **Jo suggereixo** fer una cursa de bicicletes que **arribi** fins al poble del costat.
- **Jo suggeriria** fer una cursa de bicicletes que **arribés** fins al poble del costat.

13 Activitat oberta que pot alimentar-se de les informacions recollides en les converses (ex. 3), dels textos sobre festes (ex. 2, 4 i 8), etc. Fóra bo que l'ensenyant estigués atent a les realitzacions orals dels aprenents i a l'adequació i coherència de les propostes (horari, franja d'edat, motivació...).

14 La posada en comú permet millorar les propostes d'uns i altres en un moment en què tothom ha estat creatiu i atent a l'adequació i a la coherència de les activitats.

Pàg. 81

15 Activitat oberta. Es tracta d'un text amb doble funció: informativa, per notificar breument els dies de la festa i els actes principals, i exhortativa, per animar a la participació. No cal excedir les cent paraules. Pot servir d'exemple la salutació de l'exercici 4, tot i que cal reduir-ne la llargada.

16 Fóra bo observar prèviament i amb detall els ítems de la graella, atès que s'hi destaquen elements importants en un anunci o avis d'aquestes característiques (anunciar, informar i exhortar).

17 Proposta d'anunci per ser dit a través d'altaveus:

Bon dia. Demà, a les nou del vespre, us esperem a tots –veïns i veïnes del carrer de la Costa– al sopar de germanor que es farà al mig del carrer, com cada any. Passeu per la seu de l'associació de veïns a recollir els tiquets. No hi falteu!

18 ca-cau ca-ca-uet pre-cau-ci-ó cau-te-la
pa-ís pai-sat-ge pa-ï-sos pa-ios

<u>reu</u> -ma	cor- <u>reu</u>	con- <u>reu</u>	re- <u>üll</u>
ve- <u>í</u>	ve- <u>í</u> -na	ve- <u>í</u> - <u>nat</u>	ve- <u>í</u> - <u>nat</u> -ge
al- <u>moi</u> -na	<u>boi</u> -na	a-mo- <u>í</u> -na	a-mo- <u>í</u> - <u>nar</u>
<u>cui</u> -na	ru- <u>í</u> -na	cui- <u>ner</u>	ru- <u>í</u> - <u>nós</u>
di- <u>ürn</u>	per- <u>diu</u>	di- <u>ü</u> - <u>rè</u> -tic	diu- <u>men</u> -ge

- a) Porten accent i dièresi alhora: ruïnós i diürètic.
b) La dièresi no serveix per marcar la síl·laba tònica d'una paraula. Es veu clar en els dos exemples anteriors, on la síl·laba tònica porta accent.
c) Porten dièresi en una síl·laba no tònica: veïnat, veïnatge, amoïnar, ruïnós, diürètic.

Pàg. 82

19 Solució orientativa:

- divertit, divertidíssim
- amè, ameníssim
- bo, boníssim
- avorrit, avorridíssim
- entretingut, entretingudíssim
- encertat, encertadíssim
- curiós, curiosíssim
- nou, novíssim
- antic, antiquíssim
- mogut, mogudíssim

- 20 • **home**: homenàs, homenot, homenet, homenic...
• **festa**: festassa, festeta...
• **fira**: firassa, fireta...
• **dona**: donassa, donota, doneta...
• **partit**: partidàs, partidet...
• **carrer**: carreràs, carreret, carreró...
• **jove**: jovenot, jovenet...
• **concurs**: concursàs, concursset...
• **plaça**: plaçassa, placeta...
• **gegant**: gegantàs, gegantot, gegantet, gegantó...
• **equip**: equipàs, equipot, equipet...
• **música**: musicassa, musicota, música...
• **home**: homenàs, homenot, homenet, homenic...
• **festa**: festassa, festeta...
• **fira**: firassa, fireta...
• **dona**: donassa, donota, doneta...
• **partit**: partidàs, partidet...
• **carrer**: carreràs, carreret, carreró...
• **jove**: jovenot, jovenet...
• **concurs**: concursàs, concursset...
• **plaça**: plaçassa, placeta...
• **gegant**: gegantàs, gegantot, gegantet, gegantó...
• **equip**: equipàs, equipot, equipet...
• **música**: musicassa, musicota, música...

21 A) Expressions de lloc

davant per davant

Expressions sinònimes

enfront

Expressions antònimes

darrere

B) Expressions de lloc

al centre, dins, per sota, a sobre

Expressions sinònimes

al mig, al cor, a l'interior, per dessota, damunt

Expressions antònimes

als voltants, fora, a l'exterior, per damunt, per dalt, sota

C) Expressions de lloc

al capdamunt, a l'esquerra, enmig

Expressions sinònimes

a dalt de tot, a mà esquerra, al mig, a l'interior

Expressions antònimes

al capdavant, a baix de tot, a la dreta, a mà dreta, a l'extrem, a la punta

D) Expressions de lloc

pertot arreu, davant, a prop, als afores

Expressions sinònimes

arreu, enfront, a la vora, als voltants, a la perifèria

Expressions antònimes

enlloc, darrere, lluny, al centre

Pàg. 83

- 22 La solució és en el mateix exercici. La controla el company o la companya.

- 23 És la realització de la tasca, que ja s'ha planificat en els exercicis 15 i 17.

Pàg. 84

- 24 Un exercici de valoració i millora de les produccions dels alumnes.

- 25 • **Passar-s'ho bomba**: xalar, passar-s'ho molt bé.
• **Posar-se-li la pell de gallina**: experimentar molta por.
• **Posar-se-li els cabells de punta**: experimentar molta por.
• **No fer cara de divendres sant**: no fer un posat trist, abatut.
• **No fer cara de fàstic**: no fer un posat que denota avoriment, desinterès...
• **A bodes em convides**: rebre una proposta molt atractiva.
• **No cabre-li el cor al pit**: tenir un sentiment fort i viu.
• **Riure pels descosits**: riure molt.

- 26 Es fa una valoració a partir d'allò que els aprenents es veuen capaços de fer.

Propostes noves:

- Un concurs d'habilitats a l'aire lliure (pintura ràpida, malabarismes, jocs d'equilibri, etc.).
- Una exposició i concurs de fotografies del barri o del poble, fetes pels vilatans.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **47**: quatre i set, quaranta-set, quatre set.
- **Dirigeixes**: ordenes, manes, condueixes, guies, etc.
- **Bona olor**: aroma, flaire, perfum, etc.

La *e* de *set* és tònica i oberta; la *e* de *setmanes* és àtona i neutra.La *r* d'*aroma* és vibrant simple; la *r* de *Roma* és vibrant múltiple.

Solucions:

- 47 dirigeixes**: quatre set manes – quatre setmanes
Bona olor: aroma – a Roma

Unitat 7

Solidaritzem-nos-hi

Pàg. 85

Portadella

La imatge facilita la presentació del tipus de textos propis de la unitat: comunicacions centrades en l'expressió dels sentiments i les emocions.

Pàg. 86

- 1 A) 1. Això és massa! Fantàstic!
2. Ara sí que podem tapar forats, no li sembla?
- B) 1. Què? Convençut? I dèieu que no ho aconseguíreu, oi?
2. Enhorabona i felicitats per la part que li toca.
- C) 1. Anem-nos-en, que són una colla de garrepes!
2. Passi-ho bé.
- D) 1. Coratge, que això ja està fet!
2. Li desitjo bona sort i espero que ben aviat torni a ser amb nosaltres.

2 Solució orientativa:

- A) • **Afecte.** Fa estona que xerro amb un amic que no veia de fa temps.
- **Alegria.** M'han comunicat que ha nascut un nebot meu i que el part ha anat molt bé.
- **Ànsia.** Hi ha hagut un accident a la carretera per on passa el meu fill cada dia per anar a la feina.
- **Atracció.** En una festa del barri, hi participa una persona molt famosa i podria parlar amb ella: és molt a prop.
- **Decepció.** M'havien lloat molt una pel·lícula i surto del cinema amb una percepció ben diferent.
- **Desànim.** M'he examinat de conduir per sisena vegada i tampoc no he aprovat.
- B) • **Desesper.** S'ha punxat una roda del cotxe, han trigat dues hores a reparar-la i, quan engego de nou, m'adono que algú m'ha robat l'ordinador portàtil que hi havia dins.
- **Entusiasme.** El meu equip preferit és dels darrers de la lliga i està guanyant de molt a un equip dels primers.
- **Enuig.** He entrat en un bar per distreure'm i algú m'està donant la llauna preguntant-me coses que no m'interessen.
- **Enveja.** Sé que el veí, sis anys més jove que jo, ja té la jubilació i jo n'hauré d'esperar més de tres.
- **Enyor.** Avui hi ha una boira espessa. Visc lluny de la meua ciutat i recordo l'ambient que vaig deixar.
- **Espant.** Vaig pel carrer i sento un estrèpit a prop meu. Desconec quina ha estat la causa.
- C) • **Estranyesa.** El meu pare sempre porta un cotxe vermell i avui veig que arriba conduint-ne un de blanc.
- **Eufòria.** Hem guanyat el primer premi per un treball cooperatiu. Ho estem celebrant.

- **Impotència.** M'han caigut les claus de casa al carrer i se m'han escolat pel reixat de la claveguera.
 - **Nostàlgia.** Recordem el temps en què treballàvem junts i sentim pena de no tornar a fer-ho plegats.
 - **Odi.** Acaba de passar per davant meu la persona que va maltractar la meua filla.
 - **Pau.** He arribat a la casa rural on passaré uns dies de descans. M'estic assegut davant d'un paisatge natural.
- D) • **Por.** Fa una estona que hi ha algú que em segueix i em fa l'efecte que no té bones intencions.
 - **Refús.** Em conviden a fer una excursió, la mateixa on vaig tenir un disgust emocional molt fort.
 - **Sorpresa.** M'havien dit que assistís a una reunió, però era un acte de celebració dels meus deu anys a l'empresa.
 - **Tristesia.** De tant en tant miro l'àlbum de fotos del meu germà, que l'any passat va morir de càncer.
 - **Venjança.** No sé per què m'alegra tant saber que han acomiadat de la feina la dona que em va prendre el marit!
 - **Vergonya.** He sortit de casa amb sabatilles, inadvertidament. Ara hi torno mirant de passar desaperbut.

Pàg. 87

3 Solució orientativa:

Alegria

- Estic al setè cel!
- Visca!
- Estic encantada de la vida!
- Sóc a la glòria!

Sorpresa

- No me'n sé avenir!
- Què dius!
- M'he quedat amb la boca oberta!

Enuig

- Mecagondena!
- Em fa escudella!
- M'enfilo per les parets!

Espant

- Se m'ha glaçat la sang!
- Se'm posen els cabells de punta!
- Se'm fa un nus a la gola!
- Em batega el cor!

Rebuig

- Apa! Ecs!
- Ni regalat!

4 No es tracta de redactar un text complet, sinó de descriure breument quins propòsits contindria la resposta.

Solució orientativa:

- A) Felicitar-lo per la notícia, reconèixer la constància en la seva decisió i desitjar-li un futur ple de satisfaccions.
- B) Felicitar-lo per l'obtenció de la plaça del màster, recordar el temps passat com a companys, agrair-li la dedica-

ció a la feina i desitjar-li bona sort en els estudis.

- C) Confirmar que s'ha comunicat la notícia als companys, alegrar-se de la benignitat de les seqüeles de l'accident i desitjar-li una ràpida recuperació.
- D) Sorprendre's agradablement pel nivell literari de la companya, felicitar-la pel guardó obtingut, anunciar-li una celebració entre companys de feina.
- E) Confirmar que s'ha rebut la comunicació i es coneixen les causes de la decisió, reconèixer la qualitat de la feina i dels productes elaborats, lamentar la decisió i desitjar la reobertura del negoci.

Pàg. 88

- 5 Pràctica de verbs irregulars amb solució en el mateix exercici, controlada pel company o companya. Resposta resolta en el llibre de l'alumne.

Pàg. 89

- 6 Exercici de pronúncia i correcció ortogràfica amb solució en el mateix exercici.
- 7 Exercici per fer a les zones lingüístiques on es fan els emudiments finals indicats. S'hi poden fer dues lectures ràpides: una per columnes i una altra per files.

Pàg. 90

- 8 a) B
b) A
c) A
d) B
e) A

- 9 • **Sinònims de mort:** defunció, òbit, decés, traspàs.
• **Impacte emocional:** aflicció, condol, condolença, consernació, desconsol, dolença, dolor, pena, pesar, sentiment, sofriment, tràngol, tribulació.
• **Resposta positiva:** ànim, confiança, coratge, esperança, fe, valor.

Pàg. 91

10 Al fons de la nit

Està glaçant a l'aire.
Ha **callat** fins i tot el rossinyol.
Amb el **front** recolzat damunt del vidre demano que em **perdonin** les meves dues filles mortes perquè ja **gairebé** no penso en elles.
El temps ha anat deixant argila seca damunt la **cicatriu**. I, fins i tot quan un s'estima algú, **arriba** l'oblit.
La llum té la duresa de les gotes que **cauen** dels xiprers amb el desgel.
Poso un tronc nou i, **removent** les cendres,

trec flama de les **brases**. Faig cafè.

La vostra mare **surt** del dormitori amb un somriure: Quina **bona** olor.
T'has aixecat molt d'hora aquest matí.

Joan MARGARIT

- 11 L'activitat permet reflexionar sobre els múltiples propòsits comunicatius de què poden constar els escrits d'aquestes característiques.

Pàg. 92

- 12 Activitat principal de la unitat. L'observació de l'exemple dóna idea de la brevetat d'aquests textos, del nivell de formalitat i dels propòsits comunicatius que es corresponen amb la situació a què fa referència.

13	<i>pa-llis-sa</i> (P)	<i>sa-ba-tot</i> (A)
	<i>ca-mi-o-ner</i> (A)	<i>a-mo-ï-na-da</i> (P)
	<i>ci-èn-ci-a</i> (E)	<i>a-mo-ï-nat</i> (A)
	<i>ca-pí-tol</i> (P)	<i>ca-ca-uet</i> (A)
	<i>ca-pi-tà</i> (A)	<i>ve-ï-nat</i> (A)
	<i>rà-pi-des</i> (E)	<i>cir-cu-la-ci-ó</i> (A)
	<i>cli-en-te-la</i> (P)	<i>en-qua-der-nar</i> (A)
	<i>pa-tum</i> (A)	<i>ma-ce-dò-ni-a</i> (E)
	<i>ta-tu-at-ge</i> (P)	<i>trans-ports</i> (A)
	<i>eu-ro-pe-a</i> (P)	<i>vi-a</i> (P)

Pàg. 93

14 Agudes	Planes	Esdrúixoles
patinet	Maria	làpides
plataner	pastanaga	església
descobrim	desafortunada	penúltima
pagès	accentua	nòrdica
bruixot	estómac	transatlàntica
escoltem	medul-la	andròmina
escoltareu	aeri	esdrúixola
navegar	entesos	brúixola
	pagesia	tómbola
	calaixera	enciclopèdia
	escolten	diòptries
	atmosfera	làmpada
	tomàquet	
	tomaquera	
	còsmic	
	proclama	

- 15 Solució orientativa:

- a) No hi deu haver ningú que ho sàpiga, això.
b) Ella deurà venir a veure't un dia d'aquests.
c) Deu tenir por que no li facin cas.
d) No devia saber que els dies de festa era obert.
e) No deuran tenir temps d'arribar a l'hora.
f) Hi devia haver gel a la carretera.
g) Deu haver marxat uns dies de viatge.

Pàg. 94

16

Nom	Verb	Adjectiu o participi
<i>il·lusió</i>	il·lusionar	il·lusionat
<i>desengany</i>	desenganyar	desenganyat
<i>inquietud</i>	inquietar	<i>inquiet/inquieta</i>
<i>ànsia</i>	ansiejar	ansiós
<i>vergonya</i>	avergonyir	avergonyit
<i>sorpresa</i>	sorprendre	sorprès
<i>decepció</i>	<i>decebre</i>	decebut
<i>neguit</i>	neguitejar	neguitós
<i>atracció</i>	<i>atreure/atraure</i>	atret
<i>enveja</i>	envejar	envejós
<i>odi</i>	odiar	odiós
<i>tristesa</i>	entristir	<i>trist/trista</i>

- 17 És el moment de donar a conèixer els escrits de solidaritat. Fer-ho mitjançant la lectura en veu alta exigeix fixar-se en l'entonació de les frases per donar-hi sentit. Fóra bo fer assaigs de lectura.

La resposta breu a les comunicacions pot ser feta de manera individual per tal que es pugui avaluar la competència de cada alumne.

Pàg. 95

- 18 És un exercici de transformació textual, de molt rendiment pel que fa a la qualitat dels escrits un cop redactats. Una pràctica que es pot estendre a les unitats que tenen l'elaboració d'un text escrit com a objectiu.

Pàg. 96

- 19 Un seguit de reflexions a l'entorn dels textos expressius, que poden ser fetes en acabar una unitat basada en l'expressió d'emocions i sentiments.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Retard:** tardança, dilació, demora, trigança, etc.
- **El ferro:** l'acer.
- **Fa mal:** perjudica, danya, lesiona, damnifica, etc.

La e d'acer és tònica i tancada; la e de *Cerdanya* és àtona i neutra.

Solucions:

Retard: demora – de móra

El ferro fa mal: l'acer danya – la Cerdanya

Unitat 8

Llençar? No! Intercanviar!

Pàg. 97

Portadella

Cal prestar atenció a la situació presentada al capdavant de la

pàgina. Per tal de fer més efectiu i factible l'acompliment de la tasca, es parla d'un mercat d'intercanvi en què les parades presenten elements homogenis intercanviables per punts obtinguts prèviament oferint objectes, que són classificats en un magatzem gestionat per l'entitat promotora.

Pàg. 98

1 El consum responsable

- Altres maneres de denominar el *consum responsable* són: consum conscient, consum crític, etc.
- Exemple de consum responsable: controlar que les aixetes de l'habitatge no perdin aigua. Exemple de consum irresponsable: llençar menjar sobrer i aprofitable d'un àpat.
- Hi ha entitats sense afany de lucre que hi treballen. Per exemple: Roba Amiga (per donar sortida a roba que ja no s'usa).

Els recursos renovables

- Els recursos renovables són il·limitats perquè es regeneren constantment.
- Els recursos renovables són inesgotables sempre que la demanda no superi el ritme de regeneració.
- La roba obtinguda de la llana, del cotó; l'escalfament de l'aigua domèstica mitjançant la radiació solar, etc.

Reduir, reutilitzar i reciclar

- Resposta oberta.
- El canvi climàtic és el fet comprovat científicament d'escalfament del Planeta. L'efecte d'hivernacle és el procés pel qual l'atmosfera d'un planeta fa que s'escalfi: permet l'entrada de radiació solar, però impedeix o dificulta l'emissió de calor des del planeta.
- Exemple de reducció: limitar l'expansió de gasos contaminants dels motors dels cotxes. Exemple de reutilització: els contenidors de roba usada. Exemple de reciclatge: elaborar sabó a partir d'olis usats.

Pàg. 99

- 2 Exercici per comprovar l'ensordiment de les consonants oclusives finals i ser conscients de la necessitat d'atendre a la seva grafia.

- 3 Exercici per comprovar la sonorització que causa el contacte de consonants oclusives sordes amb sonores. Cal llegir les paraules de cada ítem de manera contínua, sense pauses.

- 4 Exercici per comprovar l'ensordiment que causa el contacte de consonants oclusives sonores amb sordes. Cal llegir les paraules de cada ítem de manera contínua, sense pauses.

Pàg. 100

- 5 Pràctica de morfologia verbal amb solucions en el mateix exercici.

- 6 Transcripció del text oral:

La quarta edició del mercat Perdut i Trobat, un mercat d'intercanvi d'objectes inútils, es farà diumenge a la plaça del Mar de Comials. Es tracta d'intercanviar andròmines personals, inútils o tronades, però amb encant, originals, amb sabor *retro*... No són uns encants per comprar-hi eines, ni una fira amb fuets i formatges. Més aviat hi trobareu objectes amb esperit *pop*, com ara vinils, pòsters, joguines, roba de dissenyador usada, còmics, vambes... o, fins i tot, mobles vells.

Trobat i Perdut és obert de les 11 del matí a les 6 de la tarda i l'entrada és de franc. Si teniu objectes que voleu mostrar en una parada, l'organització demana 30 euros per l'espai d'exposició. Tot plegat està amenitzat amb *dije* i a la plaça s'instal·laran barres dels locals de restauració més moderns de Comials.

Solució:

Activitat	Mercat d'intercanvi d'objectes inútils.
Dia	Diumenge.
Horari	De les 11 del matí a les 6 de la tarda.
Lloc	Plaça del Mar de Comials.
Organitzador	-----
Objectiu	Intercanviar andròmines.
Objectes intercanviables	Vinils, pòsters, joguines, roba de dissenyador usada, còmics, vambes, mobles vells, etc. (Cosas usades, però amb encant).
Preu	Gratuït o, si es vol disposar d'un espai d'exposició, 30 euros.

Pàg. 101

7 Solució orientativa:

	Accions estalviadores
Rentadora	Cal fer servir sempre que sigui possible els programes d'aigua freda i omplir-la totalment, sense sobrecarregar-la. A més, cal mantenir els filtres nets i no fer servir gaire detergent. Si en compreu una de nova, penseu que, l'eficiència, la dona el consum mínim d'energia i d'aigua.
Assecadora	Si la teniu, feu-la servir mínimament. Si l'heu de fer servir, centrifugueu al màxim a la rentadora (la centrifugació consumeix molta menys energia), manteniu els filtres ben nets i procureu que tingui una bona circulació d'aire. Cal que tingui un detector automàtic per indicar quan és eixuta la roba.
Rentaplats	Eviteu programes d'alta temperatura esbandint prèviament la vaixela amb el mínim d'aigua freda abans d'introduir-la. Utilitzeu-lo només quan estigui ple. El detergent ha de ser el just. No feu servir el programa d'assecatge: deixeu-lo obert perquè la vaixela s'assequi amb l'aire. Manteniu els filtres nets i no superposeu les peces, perquè necessitaran una segona rentada. Si en compreu un de nou, tingueu en compte que, l'eficiència, la dona el mínim consum d'energia.
Forn	No el feu servir per descongelar o escalfar, ja que consumeix molta energia. Aproveiteu al màxim la seva capacitat i reduïu el nombre d'obertures de la porta durant la cocció. El podeu aturar abans de finalitzar la cocció per aprofitar la calor residual. Cal una revisió constant de les juntes i de la integritat dels vidres. Si en compreu un de nou, mireu que porti doble vidre.

Pàg. 102

8 Exercici rellevant per dur a terme la tasca. L'ensenyant pot observar la producció oral dels alumnes i detectar-ne aspectes millorables.

9 Solució orientativa:

- únic/única
- entretingut/entretinguda
- didàctic/didàctica
- inèdit/inèdita
- pràctic/pràctica
- inútil/inútil
- útil/útil
- rar/rara
- deteriorat/deteriorada
- trencadís/trencadissa

10 S'escriuen amb *u* quan la síl·laba tònica recau en l'arrel (*recullo*) i s'escriuen amb *o* en tots els altres casos (*recollim*). Les formes dels verbs *collir*, *cosir*, *escopir*, *sortir* i *tossir* (i derivats: *acollir*, *recollir*, *escollir*, *descosir*, *ressortir*, *sobresortir*...) també funcionen igual.

Pàg. 103

11 Pràctica escrita feta a partir de la informació recollida en l'exercici 8. La brevetat del text i la concreció dels propòsits (informar i exhortar) permet fer-ne una valoració encaminada a la millora dels mateixos textos.

12 Exercici de formulació de preguntes, preparatori de la tasca final.

Solució orientativa:

- És la primera vegada que participeu en un mercat d'intercanvi?
- Com se us ha acudit de dedicar-vos als jocs tradicionals de carrer?
- Hi ha algun missatge al darrere d'aquesta oferta de jocs, com insinueu en l'anunci de la parada?
- Confieu que rebreu gaires jocs, atès que a molts llocs no és possible jugar als carrers?
- Com imagineu que poden ser els compradors dels vostres productes?

13 Es repassa l'ortografia d'aquests verbs, ja treballats a l'exercici 10.

- escullo, esculls, escull, escollim, escolliu, escullen
- culli, cullis, culli, collim, colliu, cullin
- tusso, tusses, tus, tossim, tossiu, tussen

Pàg. 104

14 Exercici de discriminació de la e oberta i tancada.

15 Exercici de consolidació.

- fe (O) fer (T) res (O) cendra (O) pes (T) reixa (T) gel (O)
mel (O) rel (O) rec (T) recta (O) cel (O) tela (O) vel (O)

cec (T) sec (O) cert (O) festa (T) lleig (T) seva (T) dret (O)
 crec (O) tret (T) fel (O) peça (T) fet (T) pena (O) verd (O)
 pet (O) obert (O) dent (T) vella (T) fred (O) ceba (O) ferm (O)

16 Solució orientativa:

- Pronom: la. Referència: la figura, l'estufa...
- Pronom: li. Referència: a ell/ella o a vostè.
- Pronom: hi. Referència: al mercat d'intercanvi, als encants, a l'exposició, al cine...

Pàg. 105

- 17 A) El desmunta i després el porta a la deixalleria./L'has de reformar si vols intercanviar-lo./Vas llençar-lo o vas reciclar-lo?/Doneu-lo i llestos./Intercanvia'l per la joguina.
- B) Els desmunta i després els porta a la deixalleria./Els has de reformar si vols intercanviar-los./Vas llençar-los o vas reciclar-los?/Intercanvia'ls per la joguina.
- C) La desmunta i després la porta a la deixalleria./L'espatllaràs si no vigiles./La inflava i la ubicava segons l'estat de conservació./Estava llençant-la quan vaig pensar de reciclar-la./Intercanvia-la per la joguina.
- D) Les desmunta i després les porta a la deixalleria./Les espatllaràs si no vigiles./Estava llençant-les quan vaig pensar de reciclar-les./ Intercanvia-les per la joguina.
- E) En porta de totes mides i colors./N'ha portat de totes mides i colors./Ha estat portant-ne de totes mides i colors./Porta'n de totes mides i colors.
- F) Li dic que els objectes no es poden pagar amb diners./Li he de dir que els objectes no es poden pagar amb diners./Digueu-li que els objectes no es poden pagar amb diners./Truca-li i digues-li que els objectes no es poden pagar amb diners.
- G) Els dic que els objectes no es poden pagar amb diners./Els he de dir que els objectes no es poden pagar amb diners./Digueu-los que els objectes no es poden pagar amb diners./Truca'ls i digues-los que els objectes no es poden pagar amb diners.
- H) Es pensa que els residus desapareixen sols./S'adona que reciclar no és gens complicat./Hauria de conscienciar-se que els recursos no són inesgotables./No vol moure's per la ciutat si no és en transport públic.
- I) Ho vas intercanviar per aquesta carraca?/Ho has intercanviat per aquesta carraca?/Vas intercanviar-ho per aquesta carraca?/Intercanvia-ho per aquesta carraca.

Pàg. 106

- 18 Pràctica oral de pronoms febles. Les solucions són en el mateix exercici.

19 Complement directe

s'ho anava mirant/no en teníem/tenir-ne/el va netejar/ens els vam intercanviar

Complement indirecte

ens va dir/ens hauria agradat/li vam dir/ens va explicar/li va treure la pols/li vam explicar/ens els vam intercanviar

Pàg. 107

- 20 a) Hi
 Hi
 b) -hi
 -ne
 c) hi
 hi estic anant (estic anant-hi)
 d) en
 e) Hi
 f) en
 En
- 21 a) Resposta tancada, pregunta directa.
 b) Resposta oberta, pregunta indirecta.
 c) Resposta de selecció múltiple, pregunta directa.
 d) Resposta oberta, pregunta directa.
 e) Resposta de selecció múltiple, pregunta directa.
 f) Resposta de selecció múltiple, pregunta directa.
 g) Resposta tancada, no es formula cap pregunta: es fa una afirmació.
 h) Resposta oberta, no es formula cap pregunta: es convidava a continuar la frase.
- 22 Solució orientativa:
- S'ha de reciclar **perquè** hem de protegir la natura.
 - Com que** hem de protegir la natura, s'ha de reciclar.
 - S'ha de reciclar **ja que** hem de protegir la natura.
 - Ja que** hem de protegir la natura, s'ha de reciclar.
 - No s'han de malbaratar els recursos **perquè** són limitats.
 - Atès que** els recursos són limitats, no s'han de malbaratar.
 - No s'han de malbaratar els recursos **ja que** són limitats.
 - Ja que** els recursos són limitats, no s'han de malbaratar.
- 23 Activitat final de la tasca. Es pot fer amb el conjunt de l'aula: si els grups són parells, s'aparellen. Els dos grups, per torn, es fan les preguntes, prèviament distribuïdes entre els components del grup.

Pàg. 108

24 2a persona del singular

- Rentadora:** no usis programes d'aigua calenta, fes rentades plenes, neteja els filtres, posa-hi el detergent just, compra'n amb consums mínims d'energia i d'aigua i amb doble entrada d'aigua.
- Assecadora:** restringeix-ne l'ús, centrifuga bé la roba prèviament a la rentadora, neteja els filtres, prefereix la de gas a l'elèctrica, disposa de detector automàtic de la roba eixuta.
- Rentaplats:** no usis programes d'alta temperatura, introdueix-hi la vaixela ja esbandida, espera que estigui ple, usa el detergent just, no el situis prop del refrigerador.

dor o del congelador, no empris programes d'assecatge, neteja els filtres, no hi superposis les peces, compra'n amb consums mínims d'energia i amb doble entrada d'aigua, valora la necessitat de tenir-ne.

- **Forn:** prefereix el de gas més que l'elèctric, usa'l solament per cuinar, aprofita'n la capacitat, redueix-ne les obertures durant la cocció, atura'l abans de finalitzar la cocció, revisa les juntes i el vidre, prefereix-lo de doble vidre.

3a persona del singular

- **Rentadora:** no usi programes d'aigua calenta, faci rentades plenes, netegi els filtres, posi-hi el detergent just, compri'n amb consums mínims d'energia i d'aigua i amb doble entrada d'aigua.
- **Assecadora:** restringeixi'n l'ús, centrifugui bé la roba prèviament a la rentadora, netegi els filtres, prefereixi la de gas més que l'elèctrica, disposi de detector automàtic de la roba eixuta.
- **Rentaplats:** no usi programes d'alta temperatura, introdueixi-hi la vaixel·la ja esbandida, esperi que estigui ple, usi el detergent just, no el situï prop del refrigerador o del congelador, no empri programes d'assecatge, netegi els filtres, no hi superposi les peces, compri'n amb consums mínims d'energia i amb doble entrada d'aigua, valori la necessitat de tenir-ne.
- **Forn:** prefereixi el de gas més que l'elèctric, usi'l solament per cuinar, aprofiti'n la capacitat, redueixi'n les obertures durant la cocció, aturi'l abans de finalitzar la cocció, revisi les juntes i el vidre, prefereixi'l de doble vidre.

2a persona del plural

- **Rentadora:** no useu programes d'aigua calenta, feu rentades plenes, netegeu els filtres, poseu-hi el detergent just, compreu-ne amb consums mínims d'energia i d'aigua i amb doble entrada d'aigua.
- **Assecadora:** restringiu-ne l'ús, centrifugueu bé la roba prèviament a la rentadora, netegeu els filtres, preferiu la de gas a l'elèctrica, disposeu de detector automàtic de la roba eixuta.
- **Rentaplats:** no useu programes d'alta temperatura, introduïu-hi la vaixel·la ja esbandida, espereu que estigui ple, useu el detergent just, no el situeu prop del refrigerador o del congelador, no empreu programes d'assecatge, netegeu els filtres, no hi superposeu les peces, compreu-ne amb consums mínims d'energia i amb doble entrada d'aigua, valoreu la necessitat de tenir-ne.
- **Forn:** preferiu el de gas més que l'elèctric, useu-lo solament per cuinar, aprofiteu-ne la capacitat, reduïu-ne les obertures durant la cocció, atureu-lo abans de finalitzar la cocció, reviseu les juntes i el vidre, preferiu-lo de doble vidre.

25 Pràctica avaluativa general de la unitat.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Xamba:** sort, fortuna, casualitat, etc.
- **Saludable:** sa, salubre, etc.
- **Polit:** net, endreçat, brillant, etc.

Solucions:

Xamba: sort – Sort

Saludable i polit: sa i net – sainet

Unitat 9

Sortim junts, aquestes vacances?

Pàg. 109

Portadella

La imatge i el títol permeten introduir qüestions diverses que engresquin l'alumnat, o que encetin reflexions relacionades amb el tema de la unitat. Per exemple: ¿És fàcil trobar una proposta de vacances per a un grup de gent, si ha de ser assequible a totes les butxaques, ha de respondre als gustos i interessos de la majoria i, a més, ha de tenir alguna novetat que la faci atractiva?

Pàg. 110 i 111

- 1 Pràctica oral amb possibilitat, per part de l'ensenyant, de fer un seguiment de les intervencions narratives en passat, i atendre, sobretot, a la selecció i l'ús de temps verbals.
- 2 L'ideal de vacances de l'autora es podria resumir així: «Si tens ganes de passar-t'ho bé i comptes amb bons companys de viatge, tens els components essencials de la fórmula màgica que convertirà en especials, úniques i alhora inoblidables unes vacances».

Pàg. 112

- 3 Una activitat oral que permet deixar constància escrita dels criteris de selecció que acordi el grup. No cal que el grup especifiqui com serà la sortida; n'hi ha prou que acordi els criteris bàsics que s'enumeren a la graella.
- 4 És un exercici d'aplicació de diferents exponents lingüístics per expressar interessos i comunicar expectatives.

Solució orientativa:

- **M'agradaria que** en traguéssim algun coneixement d'història.
 - **Que bo que poguéssim** fer una volta en globus!
 - **Hauríem de poder** trobar preus més econòmics.
 - **Us agradaria** practicar esquí nàutic?
 - **Us ve de gust** de fer una travessa pel Montserrat?
 - **I si féssim** un concurs de fotos?
 - **Penseu si no seria interessant** un cap de setmana sols en una illa...
- a) Continua amb un verb en imperfet de subjuntiu: *M'agradaria que...*
 - b) Continuen amb un verb en infinitiu: *Que bo que poguéssim... Hauríem de poder... Us agradaria...? Us ve de gust...?*
 - c) Continua amb un nom: *I si féssim...?* Pot continuar amb un nom o amb un verb en infinitiu: *Penseu si no seria interessant...*

Pàg. 113

5 Solució orientativa:

- Recórrer una part del camí que envolta Menorca.
- Visitar els abrics de muntanya amb pintures rupestres de l'Alt Maestrat.
- Participar en un curs d'espeleologia a les coves del Garraf.
- Passar uns dies en un càmping d'alta muntanya.

6 Exercici per practicar els exponents lingüístics de l'exercici 4 i els que s'usen per fer valoracions, descrits en un quadre al marge.

Pàg. 114

7 L'estiu passat, la meua parella i jo vam anar de vacances a l'Ametlla de Mar, un poblet mariner de la Costa Daurada, més conegut pels seus habitants –*caleros* i *caleres*– com la Cala.

La Cala és un poble d'uns 6500 habitants, però durant l'estiu, la seva població augmenta considerablement. Al poble **hi ha** diferents opcions d'allotjament: càmpings, hotels, cases rurals, apartaments... D'apartaments, **n'hi ha** de tot tipus; nosaltres vam optar per llogar-ne un de petitó, situat just davant del port pesquer i esportiu, amb unes vistes envejables. Com que també **hi ha** mercat municipal, botigues de queviures i supermercats, no vam tenir cap problema per abastir-nos. A més, **hi ha** nombrosos restaurants on poder degustar la rica cuina local, amb especialitats com el rossejat, el suquet de peix *calero*, l'arròs amb llamàntol, els peixos i els mariscos... i les postres! De postres, **n'hi ha** per donar i vendre: els pastissos, els *coraçons*, la farinosa, el còc de *maçana*... Només de recordar-ho, em fa venir aigua a la boca...

Explicar què és el que més ens va agradar és difícil. L'encant del poble, les seves cases blanques, l'ambient mariner, el port... Al port, força gran i molt ben cuidat, **hi havia** tot tipus d'embarcacions: esportives i de pescadors, grans i petites, noves i velles... Entre totes aquestes, **n'hi havia** unes que, segurament pel fet que nosaltres som de *terra ferma*, ens van impressionar moltíssim: els enormes vaixells tonyinaires. No oblidarem mai el gest del capità, que en veure com admiràvem el seu vaixell, ens va convidar a entrar-hi i ens va fer una «visita guiada» per les seves diferents estances, on **hi havia** de tot i no hi faltava de res. Va ser meravellós i sempre li estarem agraïts.

Però, per si això no fos prou, ens vam quedar amb la boca oberta quan vam poder contemplar l'entorn del poble, la seva llarga costa. A l'oficina de turisme **hi havia** nombrosos fullets informatius i **n'hi havia** un que indicava els camins de ronda: vam decidir agafar les motxilles i seguir l'itinerari. Vam recórrer els penya-segats i vam descobrir un munt de cales d'aigua cristal·lina envoltades de verdes pinedes, meravellats per un paisatge tan verge. **Hi havia** cales de sorra fina i blanca, **n'hi havia** d'altres que eren de pedres o de roca, **n'hi havia** d'amples i **n'hi havia** d'estretes, **n'hi havia** de llargues i **n'hi havia** de curtes, **n'hi havia** algunes que estaven desertes, **n'hi havia** que

estaven plenes de banyistes, **n'hi havia** de transparents i **n'hi havia** que tenien una capa d'algues a la vora de la sorra... però totes tenien el seu encant particular.

Hi haurà el mateix ambient quan hi tornem? **Hi haurà** el paisatge verd i verge que hi vam trobar o, en el seu lloc, **hi haurà** apartaments i urbanitzacions a primera línia de mar? **Hi haurà** gent amable, o potser **n'hi haurà** d'esquerpa, cansada de tractar amb els turistes que cada temporada massifiquen els carrerons del poble? **Hi haurà** botigues petites o, en el seu lloc, **hi haurà** un centre comercial? Als restaurants, **hi haurà** plats artesanals o **n'hi haurà** de preparats i de menjar ràpid?

Totes aquestes preguntes ens les fèiem a la tornada, quan ja pensàvem en la propera escapada a la Cala: el poble que ens havia enamorat.

Pàg. 115

8 Exercici de pronúncia, per distingir dos sons pròxims.

9 Solució orientativa:

- A casa ens dediquem a compondre: jo **componc** versos, la meua filla gran **compon** peces musicals i el petit de casa **compon** trencaclosques. Uns artistes, vaja!
- Quan **estenc** la roba al terrat observo com l'**estén** la veïna del tercer quarta: ho fa tan bé que no ha de planxar-la. Sempre s'aprèn alguna cosa.
- Si parlo amb el meu veí senegalès m'**entén** de seguida, però jo sovint no l'**entenc** i li he de demanar que m'ho torni a dir.

Pàg. 116 i 117

10 Exercici de formulació verbal, amb les solucions en el mateix exercici.

11

	El camí	Aventura verda
Tipus	Ruta a peu. Natura, gastronomia, història.	Esports d'aventura.
Lloc	El Montseny i la Plana de Vic	Pirineus de Lleida (Ribera de Cardós)
Durada	set dies i sis nits	indeterminada
Dormir	en albergs, amb sac de dormir	en apartaments
Preu per persona	350 € (sopar i dormir) + inscripció 84 € + dinars	per dia, amb allotjament, de 95 a 175 €, segons activitat

Pàg. 118

12 Activitat oberta, bàsica per a l'acompliment de la tasca. És bo que es clogui amb la redacció de la proposta, com es fa en l'exemple.

13 Fóra bo comentar prèviament amb els alumnes les diferents formes d'adjectivació presentades esquemàticament a la graella.

Solució orientativa:

Descriure amb un adjectiu	... amb un nom
Un lloc llunyà.	Un lloc a la llunyania.
Una idea nova.	Una novetat.
Una experiència apassionant.	Una experiència que desperta passió.
Un preu assequible.	Un preu de fàcil accés.
Un temps relaxat.	Un temps dedicat a la relaxació.

... amb un verb	... amb un adverbi
Un lloc costós d'arribar-hi.	Un lloc que és ben lluny.
Una idea que innova.	Una idea que arriba inesperadament.
Una experiència que apassiona.	Una experiència viscuda apassionadament.
Un preu que es pot suportar.	Un preu fàcilment suportable.
Un temps en què et relaxes.	Un temps per relaxar-se tranquil·lament.

14 Solució orientativa:

Nom	Adjectiu	Verb
<i>passió</i>	<i>apassionant</i>	<i>apassionar</i>
<i>descans</i>	<i>descansat</i>	<i>descansar</i>
<i>facilitat</i>	<i>fàcil</i>	<i>facilitar</i>
<i>rialla</i>	<i>rialler</i>	<i>riure</i>
<i>millora</i>	<i>millor</i>	<i>millorar</i>
<i>amenitat</i>	<i>amè</i>	<i>amenitzar</i>
<i>força</i>	<i>forçut</i>	<i>forçar</i>

Pàg. 119

- 15 • **Desig:** Tant de bo! / Déu t'escolti! / T'imagines...?
 • **Acceptació:** I tant! / Entesos!
 • **Disconformitat:** Ara hi corro! / I un be negre! / De cap manera!
 • **Estranyesa:** Vols dir? / Què dius ara?
- 16 Com en la unitat anterior, aquest exercici és de discriminació. Cal fer primer una lectura per columnes, per captar la uniformitat del so en diferents mots. Després, per files, per produir i notar la diferència de so.

17 Exercici de consolidació.

por (T)	roc (O)	closca (O)	sort (O)	mosca (T)
sord (T)	mort (O)	acord (O)	cargol (O)	roba (O)
poc (O)	moll (O)	dòlar (O)	bloc (O)	nostra (O)
toc (O)	sóc (T)	calçot (O)	sorra (T)	allò (O)
tros (O)	coll (O)	roca (O)	cor (O)	fosca (T)
foc (O)	som (T)	pobra (O)	carbó (T)	calor (T)
rom (T)	vol (O)	dóna (T)	flor (O)	nova (O)
sol (O)	joc (O)	sola (O)	això (O)	morta (O)
marró (T)	llom (T)	dona (O)	lloc (O)	tova (T)
plor (O)	clot (O)	tambor (T)	amor (T)	badoc (O)

Pàg. 120

18 Solució orientativa:

- **sorprenent:** extraordinari, insòlit, anormal, imprevist, inesperat, inversemblant, meravellós, prodigiós <> corrent, normal, comprensible, versemblant
- **divertit:** alegre, festiu, amè, entretingut, jocós, graciós, ocurrent, jovial <> avorrit, tediós, inacabable, pesat, avorridor, fatigant, ensopit, enutjós
- **vital:** important, transcendent, valorós, preat, crucial, decisiu, determinant <> intranscendent, insignificant
- **costosa:** cara, dispendiosa, elevada, immòdica <> barata, econòmica, assequible, mòdica
- **econòmica:** barata, assequible, mòdica <> cara, dispendiosa, elevada, immòdica
- **espectacular:** sensacional, sorprenent, extraordinari, insòlit, anormal, imprevist, inesperat, inversemblant, meravellós, prodigiós <> corrent, normal, comprensible, versemblant
- **tranquil·la:** calmada, reposada, quieta, pacífica, serena, asserenada <> agitada, enèrgica, vital, efervescent, inquieta, convulsa, dinàmica
- **bonica:** agradable, preciosa, maca, atractiva, bella <> lletja, desagradable, antiestètica
- **bon:** adequat, apropiat, idoni, adient, escaient <> desfavorable, inescaient
- **curiós:** sorprenent, interessant, notable, suggestiu <> anodí, insignificant, insubstancial, banal
- **amè:** divertit, distret, entretingut <> avorrit, tediós, inacabable, pesat
- **horrorosa:** lletja, desagradable, antiestètica, repugnant <> bonica, bella, agradable, preciosa, atractiva
- **famoses:** conegudes, cèlebres, notòries <> desconegudes, anònimes, ignorades
- **decadent:** trista, ruïnosa, rònega, abandonada, deixada, descurada <> alegre, cuidada, conservada
- **estranya:** rara, estraforària, insòlita, extravagant, inusitada, desconcertant <> normal, ordinària, habitual, corrent, usual, comuna
- **mastodòntica:** gegantesca, enorme, desproporcionada, colossal, grandiosa, immensa, descomunal, desmesurada <> minúscula, microscòpica, insignificant, petita
- **desagradables:** antipàtics, ingrats, odiosos, antipàtics, repulsius, desplaents, malagradosos, malgustosos <> agradables, deliciosos, delectosos, afables, atractius, simpàtics, delitosos, grats
- **lleugera:** ràpida, fàcil, digerible, àgil <> lenta, difícil, pesada, feixuga
- **sorprenent:** extraordinàries, insòlites, anormals, imprevistes, inesperades, inversemblants, meravelloses, prodigioses <> corrents, normals, comprensibles, versemblants
- **gegants:** mastodòntics, enormes, desproporcionats, colossals, grandiosos, immensos, descomunals, desmesurats <> minúsculs, microscòpics, insignificants, petits
- **millor:** superior, òptim <> pitjor, inferior
- **genial:** excel·lent, sensacional, extraordinari, magnífic, meravellós <> comú, normal, habitual, ordinari, corrent, usual

19 Solució orientativa:

- Hi anirem **abans de** la posta del sol.
- Hi anirem **abans (Ø) que** es pongui el sol.
- No ens ha dit res **des de** la seva arribada.
- No ens ha dit res **des (Ø) que** ha arribat.
- No **s'adona de** l'engany.
- No **s'adona (Ø) que** l'enganyen.
- **Estem segurs de** la nostra solvència.
- **Estem segurs (Ø) que** som solvents.
- Jo no **estic d'acord en** aquesta la solució.
- Jo no **estic d'acord (Ø) que** se solucioni així.

Pàg. 121

- 20 a) a cobert de la pluja h) a través de la comarca
b) a còpia de fer trucades i) en bé de l'estalvi
c) a desgrat de les dificultats j) d'acord amb el contracte signat
d) llevat de tres persones k) amb vista a la bona relació
e) a falta de cap altra solució l) en contra de l'opinió general
f) a la vora de la frontera m) en virtut de l'acord pres
g) a propòsit de la gastronomia n) tret de dos dies

- 21 Activitat oberta. Es pot demanar un treball individual per ser valorat des de diferents aspectes. Es pot redactar cooperativament i penjar-lo a la vista de tothom o llegir-lo al conjunt.

- 22 La possible i freqüent referència a la meteorologia en sortides a l'aire lliure dona peu a fer un exercici amb els principals fenòmens meteorològics. Seria bo confirmar que se'n coneixen tots els conceptes.
- a) gebrer ⇒ gebrar/gel ⇒ gelar/glaç ⇒ glaçar/llampec ⇒ llampegar/neu ⇒ nevar/(pedra) pedregada ⇒ pedregar/pluja ⇒ ploure/tro ⇒ tronar
- b) fa calor, fa una calamarsada, fa fred, fa tempesta, fa vent, fa sol, fa un xàfec, fa xafogor
- c) hi ha boira, hi ha un cel serè, hi ha clarianes, hi ha núvols, hi ha rosada
- d) cau calamarsa, cau un llamp, cau un ruixat; altres: bufa un huracà

Pàg. 122

- 23 • **Erroni:** que hi haguessin més dies.
Correcte: que hi hagués més dies.
- **Erroni:** no hi han gaires paraules semblants.
Correcte: no hi ha gaires paraules semblants.

- 24 Moment per constatar punts forts i punts febles pel que fa a les habilitats treballades en la unitat.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Toves:** blanes, flonges, tendres, etc.
- **La millor terreta del món:** dita per referir-se a Alacant.
- **Suplica:** demana, implora, prega, sol·licita, etc.

Solucions:

Toves: blanes – Blanes

La millor terreta del món suplica: Alacant, implora – a la cantimplora

Unitat 10

El veïnat té la paraula

Pàg. 123

Portadella

La imatge i el títol permeten iniciar la reflexió sobre la localitat on viuen els alumnes i suscitar el desig de parlar i escriure sobre necessitats, millores i idees creatives per a uns serveis de més qualitat.

Pàg. 124

1

Proposta	Destinatari	Possibilitaria...
escola d'adults	persones adultes	Millorar l'accés al món laboral a través de la formació, introduir els adults en el món de les noves tecnologies, etc.
casal per a la gent gran	persones de la tercera edat	Que la gent gran es mantingui activa realitzant un ampli ventall d'activitats, que tinguessin un espai on sociabilitzar-se, que en tinguessin cura, etc. I tot això, sense haver-se de traslladar del barri.
llar d'infants	infants	Un major accés a aquest servei, on es té cura dels infants, se'ls introdueix en l'educació, es relacionen amb altres nens i nenes, etc.
emissora de ràdio local	oients / veïns i veïnes del municipi	El coneixement mutu entre els veïns i veïnes del municipi i dels barris.
hotel d'entitats	entitats i associacions del municipi	Gaudir d'un espai i d'unes instal·lacions, on entitats i associacions poguessin créixer, treballar, reunir-se, emmagatzemar els seus materials, connectar-se a Internet, etc.

Pàg. 125

- 2 • tramvia (composta de *tram* i de *via*)
• benparlat (composta de *ben* i de *parlat*)

- 3 • enmig
• tanmateix

- 4 És freqüent la dificultat de pronunciar correctament la *ny* final de mot.

- 5 a) suspenc/diftongs/blanc
b) vinc/càmping/crancs/joncs
c) aprenc/sang

- d) canadenc/cinc/parisencs
- e) entenc/nadalenc
- f) venc/banc/tinc
- g) ning-ning/ning-nang
- h) encenc/tronc

Pàg. 126

6 La resposta és en el mateix exercici.

7 Transcripció del text oral:

—Bon dia, senyor Carbonell. Li agraïm que hagi acceptat ser aquí per donar a conèixer la feina que estan fent des de la seva regidoria.

—Bon dia i moltes gràcies a vostès, que m'ofereixen la possibilitat de poder-ho explicar.

—La gent del carrer es pregunta si, en la presa de decisions que afecten la població, l'Ajuntament es planteja consultar el veïnat.

—Sí. És una broma... Vull dir, una norma. Evidentment són consultes no vinculants, com pot comprendre; però són molt orientadores.

—Segurament, vostès, a l'hora de prendre decisions, deuen tenir uns criteris que perfilen la seva acció de govern. Els pot enumerar per ordre d'importància?

—Estic content que em faci aquesta pregunta. En primer lloc, tenim un principi general que es basa en l'interès majoritari de l'activitat o del servei que engegarem. Si pensem que l'acció beneficia la majoria, ja té bona part del camí recorregut. N'hi ha un altre, no menys important, que és el caràcter subsidiari de l'acció; dit d'una altra manera: fer coses que, si no féssim nosaltres, no faria ningú.

—Perquè tenen clara la distinció entre públic i privat...

—Sí... esclar! Un altre principi és el de la discriminació positiva, que vol dir valorar més allò que afecta els col·lectius més necessitats i amb menys recursos. Ara bé: també tenim molt en compte que la nostra acció tingui conseqüències bones per al món professional i econòmic de manera que es puguin crear més llocs de treball i hi hagi més iniciativa empresarial. I finalment, un altre principi molt important: el de la cohesió social. Així, donem preferència a projectes que acostin la gent, que ajudin a passar de la coexistència a la convivència, i de la convivència a la participació.

—Suposo que també tenen en compte tot allò que afavoreixi la cultura...

—I tant! Justament aquest seria el criteri que faltava: la rellevància pel que fa al desenvolupament cultural.

—No deu ser gaire fàcil, doncs, fer quadrar totes aquestes condicions...

—No. No ho és gens. Per això és tan necessària la comunicació amb el veïnat, explicar què fem, per què ho fem, comunicar els èxits, però també les dificultats, els inconvenients...

—Senyor Carbonell, haurem de deixar-ho aquí. A la ràdio, el temps mana i no en tenim més. Novament, li agraïm que hagi acceptat la nostra invitació i confiem veure'l novament en aquest estudi.

—Gràcies a vostès. Bon dia tinguin.

Solució:

- Interès majoritari de l'activitat.
- Discriminació positiva respecte de col·lectius més necessitats.
- Enfocament cap a activitats professionals o econòmiques.
- Suport subsidiari a iniciatives absents en el teixit social.
- Impuls de la cohesió social entre persones diverses.
- Rellevància pel que fa al desenvolupament cultural.

8 Solució orientativa:

Persona	Incís	Acció	Motiu o explicació
Jo	si més no	hi muntaria una ràdio local	que donés notícies del municipi i promogués la participació ciutadana.
Nosaltres	sense cap dubte	faríem una escola infantil pública	perquè al barri només n'hi ha de privades, cosa que comporta una gran despesa.
Jo	si depengués de mi	instal·laria un punt d'informació juvenil	que orientés els joves sobre l'oferta de lleure de la ciutat.
Nosaltres	si poguéssim	construiríem un parc infantil davant de l'escola bressol	perquè afavorís la interrelació dels pares i mares dels nens i nenes després de l'horari escolar.
Jo	després de rumiar-ho molt	tancaria l'espai obert de la plaça on hi ha les cistelles de bàsquet	perquè l'associació de veïns organitzés campionats de barri entre els més joves.
Nosaltres	si fóssim de l'ajuntament	construiríem un pàrquing subterrani al camp de futbol	que permetés eliminar molts aparcaments del carrer i s'hi pogués circular millor.

Pàg. 127

9 Hi poden ajudar tant les indicacions del quadre lateral com els textos de l'exercici 1. L'activitat es podria fer, també, individualment.

10 Activitat oberta.

11

anís	demà	embús	cafè
això	repòs	sòlid	cèntim
útil	fàstic	dèbil	fèrtil
marró	tròpic	nòrdic	però
revés	calés	féssim	camió
tabú	feiem	fóssim	càlid
pànic	amén	hindú	líquid
ciència	sòlida	compromès	compromís
teràpia	teràpèutica	escrivís	escrivíssim

holandès	cartó	anònim
català	dòlar	afòniques
andalús	préssec	Antònia
aragonès	desfés	supersònic
gamarús	càntir	macedònia
veníem	espòs	anorèxia
anàvem	famós	matemàtiques
fórmula	estómac	americà
automàtic	tertúlia	Amèrica

Pàg. 128

- 12** a) Gent, simplement: ciutadania.
b) Gent que és present en un lloc: públic, concurrència.
c) Gent que té una edat determinada: mainada, canalla, quitxalla, jovent, joventut, gent gran, tercera edat.
d) Gent que pertany a una classe social: burgesia, poble baix.
e) Gent molt nombrosa: multitud.
f) Gent que viu a prop: veïnat.
g) Gent vista pels comerciants: clientela.
h) Gent que estudia: alumnat.

13 Solució orientativa:

- a) • Es vol que hi hagi més transparència en la informació.
• La ciutadania desitja més transparència en la informació.
• Els que vivim aquí volem més transparència en la informació.
b) • No s'està d'acord en posar-hi botigues.
• La majoria de gent no està d'acord a posar-hi botigues.
• Els vilatans no estem d'acord a posar-hi botigues.
c) • Es té la impressió que aquest projecte no es durà a terme.
• La concurrència té la impressió que aquest projecte no es durà a terme.
• Els que hem rebut la informació tenim la impressió que aquest projecte no es durà a terme.

14

Verb principal	Infinitiu	Gerundi
a) atndrem	atendre	atenent
b) combatem	combatre	combatent
c) bevem	beure	bevent
d) cabrà	cabre o caber	cabent
e) inclourem	incloure	inclouent
f) descobrim	descobrir	descobrint
g) complaem	complaure	complaent
h) correm	córrer	corrent
i) creix	créixer	creixent
j) creiem	creure	creient

Verb principal	Participi
a) atndrem	atès, atesa, atesos, ateses
b) combatem	combatut, combatuda, combatuts, combatudes
c) bevem	begut, beguda, beguts, begudes
d) cabrà	cabut, cabuda, cabuts, cabudes
e) inclourem	inclòs, inclosa, inclosos, incloses
f) descobrim	descobert, descoberta, descoberts, descobertes
g) complaem	complagut, complaguda, complaguts, complagudes
h) correm	corregut, correguda, correguts, corregudes
i) creix	crescut, crescuda, crescuts, crescudes
j) creiem	cregut, creguda, creguts, cregudes

Pàg. 129

- 15** • És lo millor -> És el millor que hi podem fer, en tot això que dius.
• ... millor de lo que esperem -> Això funcionarà millor que no esperem.
• ... mantenir lo acordat -> Hem de ser conseqüents i mantenir l'acord convingut.
• ... per lo que sembla -> Pel que sembla, l'Ajuntament hi està d'acord.
• Lo cert és -> El cas és que tots ho desitgem de tot cor.
• ... lo mateix? -> Un altre cop la mateixa cançó?
• ... lo bo! -> Ara ve la bona!
• ... lo qual em sorprèn -> Ens ho ha negat tot, cosa que em sorprèn d'allò més.
• ... a lo gran -> Viure a cor què vols.
• ... de lo més engrescador -> És un projecte d'allò més engrescador.
• ... lo més aviat possible -> Això cal fer-ho com més aviat millor.
• ... lo important que és -> Mai no diries com n'és, d'important, això.
• ... tot lo bé -> Ho fem tan bé com podem.
• ... lo suficientment complet -> Hi ha un pressupost prou complet per dur-ho a terme.

- 16** Per donar rellevància als escrits elaborats seria bo col·locar-los a la vista de tothom o transcriure'ls en un sol document que representi la secció d'opinió d'una publicació local.

Pàg. 130

- 17** • **no preteneu:** no pretengueu
• **fòrmula:** fórmula
• **lo que seria:** allò que seria

- 18** La tasca ha consistit bàsicament a redactar un text per ser publicat, de manera col·laborativa i tot seguint un procés. Els ítems de la graella de valoració fan palesos, doncs, els passos necessaris per elaborar un text.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Estimat:** amat, car, dilecte, benvolgut, apreciat, etc.
- **Fill de la meva filla:** nét.
- **Us quedareu:** restareu, subsistireu, romandreu, etc.
- **«Sense rom»:** indica que cal eliminar les lletres inicials ROM de *romandreu*.

La e de *nét* és tancada; la e de *carnet*, oberta.

Solucions:

Estimat fill de la meva filla: car nét – carnet

Us quedareu sense rom: romandreu (sense rom) – Andreu

Unitat 11

A la feina, cap broma!

Pàg. 131

Portadella

El títol i la imatge faciliten l'anunci dels dos punts d'interès de la unitat: una temàtica important com és la salut i la seguretat a la feina, i una intervenció individual a la ràdio, que reclamarà dels aprenents l'elaboració d'un bon guió.

Pàg. 132

- 1 Activitat oral amb recull d'idees rendibles per a una intervenció radiofònica. Les preguntes són solament motors de conversa, no qüestions a respondre específicament i detallada. Totes elles porten a respostes narratives, instructives i argumentatives, tres tipus de text amb estructures prou complexes que justifiquen un seguiment de les realitzacions per part de l'ensenyant i una atenció pel que fa als aspectes millorables.

Pàg. 133

- 2 Fóra bo aturar-se a comprendre bé l'ús de les expressions absolutes que es descriuen en el quadre, ja que sovint són usades de manera impròpia.
 - Quan podem conduir un cotxe... MAI
 - Cal conèixer gaire la normativa... DEL TOT
 - Quan podem manipular substàncies... MAI
 - Quants endolls han d'anar protegits... TOTS
 - En una feina, quantes persones... CAP
 - En una feina, qui pot estalviar-se... NINGÚ
 - Qui treballa sense perill per a la salut... NINGÚ
 - Qui pot fer suggeriments per millorar... TOTHOM
 - De quines normes de seguretat... CAP
 - Què hi ha d'haver en una empresa... RES
 - Què s'ha de controlar en una feina... TOT
 - Quines normes del codi de circulació... TOTES
 - Qui pot portar armes sense... NINGÚ
 - En una empresa, qui ha de conèixer... TOTHOM
 - On es permet llençar burilles... ENLLOC

Pàg. 134

- 3 Exercici per a les zones en què es neutralitza la e àtona. Es pot insistir en les paraules que sovint es diuen sense la neutralització, com ara Balmes, Blanes, base, classe, fase, frase, Lurdes, Morse, Pedralbes, Verne, etc.

4

ambaixada	assassí	assemblea	avantatge	avaria
davant	ebenista	Empordà	enyorança	meravella
monestir	ràfega	rancor	Sardenya	sergent

5

-a	-arca	-cida	-ista	-ma	-ta
dia	jerarca	fratricida	ciclista	clima	àcrata
papa	monarca	homicida	consumista	poema	cosmonauta
titella	oligarca	suïcida	pessimista	pentagrama	cosmopolita
	patriarca		sexista	programa	poeta
			absentista	sistema	turista

Pàg. 135

- 6 Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 136

7 Transcripció del text oral:

—Avui, a l'espai *Cinc minuts* de Cat a la Ràdio, parlarem de com afecta la feina a la salut, què ens provoca estrès i què s'ha de fer per combatre'l. Per fer-ho, parlarem amb Blanca Grau, que és directora de la mútua Psico i Feina, de Reus. Senyora Grau, bon dia.

—Hola, bon dia.

—Com afecta la feina a la salut, o com la pot afectar?

—A veure, la feina afecta la salut des de molts vessants diferents. Pel que fa a la salut mental, psicològica o d'estabilitat de la persona, ens trobem amb el que avui anomenem «riscos emergents», com ara l'estrès i l'assetjament psicològic. Aquestes dues formes d'atac a la salut, provocades pel treball, en aquests moments, van en augment.

—Ens podria quantificar aquest augment? Quines són les últimes dades de què vostès disposen?

—Com a dada significativa, la segona causa de baixa laboral en nombre, després de les afeccions musculoesquelètiques, és la depressió. Dintre de la depressió, s'inclouen l'estrès i l'assetjament psicològic. Però una altra dada important és que els estudis fets fa vint anys mostraven que un 3,5 % de la població ocupada patia aquest tipus de problemes, i actualment ja s'arriba al 9 %.

—I això, per què passa?

—Això, bàsicament, té dues causes. Una és individual, és a dir, hi ha situacions que per a una persona poden ser estressants i per a una altra poden no ser-ho; per tant, hi ha una predisposició personal. Després hi ha un aspecte molt més general, que afecta l'organització de les empreses. S'ha detectat que determinats tipus de direcció o d'organització de la feina, que impliquen falta d'iniciativa o treballs repetitius, afecten la salut psicològica. Aquestes

són algunes de les causes que els estudis científics han posat de manifest.

–Així doncs, una mala organització en una empresa pot desencadenar aquest problema entre els treballadors?

–Efectivament. Per exemple, situacions empresarials que impliquin opacitat de l'organització, de manera que les persones puguin sentir inseguretat sobre el seu futur, poden ser una font d'estrès que es podria solucionar amb polítiques comunicatives que fessin més transparent l'organització i que fossin més participatives. Cal evolucionar cap a un tipus d'organització del treball que no impliqui necessàriament repetir sempre la mateixa feina, amb gent més polivalent i amb altres mesures organitzatives que ajudin perquè les situacions d'estrès no es produeixin o es produeixin en menor grau.

–Molt bé, senyora Grau, ho hem de deixar aquí perquè no tenim més temps. Gràcies per atendre'ns i bon dia.

–D'acord. Moltes gràcies.

Transcrit i adaptat de <http://www.catrado.cat/audios>

Solució:

- a) fals d) veritable
- b) veritable e) fals
- c) fals

8 Solució orientativa:

Elimineu diàriament les deixalles i qualsevol altra mena de brutícia del terra o de les instal·lacions i dipositeu-ho en recipients adequats i col·locats prop dels llocs on es generin els residus.

- Espai brut? Doble feina!
- Espai net? Mitja feina!

Elimineu i controleu les causes que contribueixen a l'acumulació de materials o de residus.

- S'han de fer piles? Algunes coses no va bé.

Deseu adequadament el material i les eines de treball en funció de qui, com i quan els hagi de trobar; acostumeu-vos a posar cada cosa al seu lloc i a eliminar immediatament allò que no serveixi.

- En acabar, deixeu-ho tot com us agradaria de trobar-vos-ho.

Recolliu les eines en suports o estants adequats que en facilitin la identificació i localització.

- Cada cosa al seu lloc i un lloc per a cada cosa.

Pàg. 137

- 9 • **Entorn acústic:** ensordidor, estrepitós, sepulcral, silencios, sorollós.
- **Humitat:** humit, moll, ressec, sec, xop.
- **Temperatura:** càlid, gèlid, temperat.
- **Llum:** enlluernador, fosc, lluminós, tenebrós.
- **Ordre i neteja:** brut, endreçat, polit, pulcre.
- **Olor:** aromàtic, fètid, pestilent, pudent, inodor.
- **Ritme de treball:** accelerat, calmós, frenètic, ràpid, tranquil.
- **Aigua:** impotable.
- > **Són invariables:** impotable, pestilent i sepulcral.

- 10 L'exemple de guió pot ser útil per a l'exercici. La intervenció radiofònica no ha de passar de dos minuts. Es considera que cada alumne prepara individualment la intervenció, atès que ha de ser curta i no es podria subdividir sense trencar-ne el sentit.

Pàg. 138

- 11 escoltareu escoltaran escoltaràs escoltaré capità capitans
veí servei portés porter portal portar
camió camions camioner comboi perdut perdran
cosí cosins Ramon algun Pakistan pakistanès

- 12 • **Hi sobra l'accent:** Ferrers.
• **Hi falta l'accent:** tradició, caputxó, després.

- 13 • **Oracions simples:** b, c.
• **Oracions compostes:** a, d.

Pàg. 139

14 Solució orientativa:

- a) Es van fer mal **perquè** no van veure el perill.
- b) Va ploure molt i **per això** es va omplir la bassa.
- c) És una persona agradable, **però** de vegades es mostra distant.
- d) Vingui demà, **que** li comentaré un assumpte.
- e) **Tot i que** no tenim gaire temps, t'acompanyarem a cal metge.
- f) M'estava dret a la parada **mentre** esperava l'autobús.
- g) **Com que** no portava diners a sobre, va tornar a peu a casa.
- h) Jo sortiré d'excursió **per més que** anunciïn pluja intensa.

- 15 a) disjuntiva f) adversativa
b) distributiva g) copulativa
c) continuativa h) disjuntiva
d) adversativa i) copulativa
e) copulativa j) distributiva

Pàg. 140

16 Solució orientativa:

Accedir:

CP: - Per accedir a un bon lloc de treball és imprescindible la formació?

CC: - Avui en dia, per accedir a un bon lloc de treball en una empresa és imprescindible la formació?

Parlar:

CP: - L'Anna i tu parreu de riscos laborals.

CC: - L'Anna i tu, aquesta setmana, al taller, parreu amb molta insistència.

Pensar:

CP: - Pensa a millorar la seva situació laboral.

CC: - Pensa cada dia/pensa en la feina...

Creure:

CP: - Crec en la necessitat de millorar el clima i l'ambient.

CC: - **Des de fa uns mesos**, crec en la necessitat ineludible de millorar el clima i l'ambient al despatx.

Prescindir:

CP: - Cal prescindir **dels hàbits** que ens angoixen i que no són productius.

CC: - **Al llarg de l'any, al treball**, cal prescindir dels mals hàbits amb tota la nostra força.

Dedicar-se:

CP: - Es dedica **a la mecànica**.

CC: - **Tota la vida** s'ha dedicat a la mecànica.

Interessar-se:

CP: - M'interesso **per tot allò relacionat amb el benestar**.

CC: - **D'un temps ençà**, m'interesso **amb gran entusiasme** per tot allò relacionat amb el benestar a casa i a la feina.

17

L'empresa compta amb tots els mitjans.	P	L'empresa hi compta.
Sempre torno tard de la feina.	C	Sempre en torno tard.
No et conformis amb tan poca seguretat.	P	No t'hi conformis.
Jo treballo a casa, sóc autònoma.	C	Jo hi treballo, sóc autònoma.
M'abstinc del tabac.	P	Me n'abstinc.
Quan penso en el perill que hem passat...!	P	Quan hi penso...!
Ja camino sense crosses!	C	Ja hi camino!
Confiam en la seva paraula.	P	Hi confiem.
Nosaltres comptem amb el suport del banc.	P	Nosaltres hi comptem.
Tens els medicaments a la farmaciola.	C	Hi tens els medicaments.

- 18 • La Míriam és eficient./La Míriam és una professional./La Míriam és antropòloga.
 • La Míriam està cansada.
 • La Míriam sembla eficient./La Míriam sembla una professional./La Míriam sembla cansada./La Míriam sembla antropòloga.

Pàg. 141

- 19 La lectura prèvia de la mostra de guió de l'exercici 10 i de la seva textualització hi poden ajudar força.

És bo donar un caire formal i ritual a l'activitat. Si fos possible, es podrien gravar les intervencions i ser escoltades en una sessió final o presentades en forma de falca diària en llocs on es disposa d'emissora.

- 20 1) b 3) b 5) a
 2) d 4) c 6) d

Pàg. 142

- 21 Activitat per avaluar aspectes gramaticals treballats en la unitat.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

• **Fa malbé:** deteriora, espatlla, malmet, destrueix, avaria, etc.

• **Llufa:** pet, vent, ventositat.

• **De la Xina:** xinès, xinesa.

La e de *xinès* és tònica i oberta; la primera e de *petxines*, àtona i neutra.

Solucions:

Fa malbé: espatlla – espatlla

Llufa de la Xina: pet xinès – petxines

Unitat 12

Moure's i conviure a la ciutat

Pàg. 143

Portadella

La imatge de presentació dona peu a comentaris diversos sobre mobilitat i convivència (carril bici, ciclista, metro, obres...).

Pàg. 144

- 1 Es podrien constituir tres grups, cadascun dels quals respondria les qüestions d'una secció. Posteriorment es podrien posar en comú els apunts presos.

Pàg. 145

- 2 És una activitat rellevant de la unitat, que es pot fer per parelles o en grups molt reduïts. L'ensenyant hi té una funció important d'acompanyament: pot suggerir, orientar i respondre els dubtes que generi l'activitat. Tant l'exemple com el quadre explicatiu faciliten una reflexió prèvia, metodològica i textual.

- 3 a) clissat
 b) comprovar, constatar, contemplar, descobrir, observar, presenciar, veure
 c) adonar
 d) comprovat, constatat
 e) fixat

Pàg. 146

- 4 Solució orientativa:

- **El terra** de la cuina s'ha esmicolat arran del tremolor de **la terra** d'aquest matí.
- Moltes empreses amb **un gran capital** s'estableixen a **la capital** del país.
- Portaré els pantalons a la cosidora perquè se n'ha de canviar **la cremallera**./Pots anar de Queralbs a Núria seguint el Camí dels Peregrins o agafant **el cremallera**.
- Apaga **el llum**, sisplau. Ja n'hi ha prou amb **la llum** que ve de fora.

- Les dues coses van bé: **la guia** amb explicacions del recorregut i **el guia** que te les fa en cada punt del camí.
- Ens convé tenir **un ordre** establert per nosaltres mateixos, abans que ens arribi **una ordre** de més amunt.
- Els contraris al nudisme es basen en **el pudor** de la gent./Ensumeu, ensumeu! **Quina pudor!**

5	uns afores	una anàlisi	una aroma	un avantatge
	una calor	un compte	un costum	una dent
	un deute	un dubte	un front	uns llegums
	un lleixiu	una olor	unes postres	

- 6 Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 147

7 Per circular amb bicicleta per ciutat...

1. Seguiu les normes de circulació.
2. No circuleu per les voreres si ho podeu evitar i respecte els vianants.
3. Feu senyals amb el braç abans de girar o parar.
4. Feu fàcil que els altres conductors puguin predir el vostre trajecte.
5. Feu-vos visibles i equipeu-vos amb reflectors, llums i casc, sobretot de nit.
6. Guardeu una distància de seguretat amb el vehicle de davant vostre.
7. Als semàfors, poseu-vos davant dels cotxes perquè us vegin bé.
8. Procureu no circular darrere d'autobusos, camions o furgonetes, perquè la vostra visibilitat queda reduïda.
9. Conserveu el vostre espai a la calçada i cedi el pas als vehicles més ràpids quan això sigui segur i possible.

8 Solució orientativa:

- a) És bo conservar, en els pobles, la bona convivència entre vilatans i estiuers.
- b) Si agrada a la gent de ciutat passar uns dies al camp, ho deuen als pagesos que hi treballen.
- c) Els pagesos no són culpables de les molèsties.

Pàg. 148

- 9 • **Cita textual:** C
• **Explicació:** A i D
• **Enumeració:** B i E

Solució orientativa a la proposta textual:

Recordo una sentència d'Albert Einstein: «Hi ha dues coses infinites: l'Univers i l'estupidesa humana. I, de l'Univers, no n'estic segur». Hi he pensat quan he vist avui un seguit d'escenes simultànies al carrer: un senyor que no recull els excrements del gos, un jove que llença la burilla encesa a terra, una nena que es desfà de l'embolcall del caramel sense mirar on el tira i els treballadors d'un camionet amb el títol «Ciutat neta» que van escombrant el carrer. Només tinc una explicació per al creuament de cables que se m'ha fet al cervell: l'estupidesa humana de què parlava el savi Einstein.

- 10 a) La conserge va respondre: «Està tancat!».
b) La Maria demanava: «Per favor! Que algú m'ajudi!».
c) Algú li havia dit: «Condueix amb prudència».

Pàg. 149

- 11 Activitat oberta que es fa a partir del recull d'informació de l'exercici 2. Podria ser una pràctica de pretextualització, és a dir, de redacció de frases juxtaposades com les de l'exemple, que abasten de manera ordenada i coherent tot el contingut, però prescindeixen de la distribució en paràgrafs i dels nexes lògics i discursius entre oracions. La valoració d'aquesta producció pretextual per part de l'ensenyant té molta importància, perquè atén al mateix procés d'elaboració textual.

- 12 Activitat oberta. El pretext anterior es transforma en text gràcies als elements de cohesió textual.

- 13 a) dir, dient, dit
b) escriure, escrivint, escrit
c) fer, fent, fet
d) tenir, tenint, tingut
e) venir, venint, vingut
f) poder, podent, pogut
g) prendre, prenent, pres
h) saber, sabent, sabut
i) voler, volent, volgut
j) viure, vivint, viscut

Pàg. 150

- 14 Es tracta d'aplicar a cada paraula la regla d'accentuació corresponent. Per exemple: *càntir* és una paraula plana i ha de dur accent, ja que no acaba en vocal ni en *n* o *s*.

15	geografia	geògraf	tèxtil	rèptil	anaven	tipus	sumis
	teníem	teníeu	anàvem	pèsol	pesos	origen	origens
	anàveu	megàfon	agafin	Dídac	dja	anaves	àlbum
	alto!	cérvol	certes	actua	tímid	líquid	tràfic
	tràfica	activa	cèntim	cèntims	sentin	sentis	marea
	oxigen	oxígens	ànec	anus	marítim	càntir	bòlid

- 16 • **Sobren els accents de:** responia, apareixia, entenia, corris.
• **Falta accentuar:** difícil.

Pàg. 151

- 17 Els verbs *collir*, *escollir*, *acollir*, *cosir*, *escopir*, *sortir* i *tossir* (i també els seus derivats: *recollir*, *descosir*, *ressortir*, *sobre-sortir*...) s'escriuen amb *u* quan la síl·laba tònica recau en l'arrel (*escupo*) i s'escriuen amb *o* en tots els altres casos (*escopim*).

- 18 a) culli, cullis, culli, collim, colliu, cullin
b) escullo, esculls, escull, escollim, escolliu, escullen
c) surti, surtis, surti, sortim, sortiu, surtin

- 19 avorrir cobrir complir polir sofrir
suborn sufocar suportar turment botifarra
bufetada capítol Joan joventut rètol
tètanus títol tramuntana embotit ateneu

20 Solució orientativa:

- Tingues la **boca** tancada.
- Té una inflamació de les glàndules **bucals**.
- Encara ets molt **jove**.
- A pesar de l'edat, la Irene té un aire força **juvenil**.
- Avui ha sortit per la televisió el **cònsol** d'Austràlia.
- Aquest cotxe amb matrícula vermella és del cos **consular**.
- El **món** s'ha tornat boig.
- La globalització és un fenomen **mundial**.
- Mira aquesta **corba**.
- Has vist quina **curvatura** més original?
- Ja fa dies que en Joanet té **mocs**.
- Han d'analitzar la **mucosa** per saber si hi ha infecció.
- Avui, per celebrar-ho, hi ha **dolços** de postres.
- No sigueu tan exigents i **dulcifiqueu**-li el càstig.
- Ara li prenc el **pols** i sabrem com està.
- El cor li batega amb força i les **pulsacions** tenen un ritme accelerat.
- Jo guanyo tant? Doncs ell diu que guanya el **doblet**!
- En pocs anys s'ha **duplicat** el cost de la vida.
- Al final dels estudis s'obté el **títol** de diplomat.
- Qui és el **titular** d'aquest compte corrent?
- A l'**home** de la veïna de baix li han tocat cinquanta mil euros d'una rifa.
- És una persona amb molta **humanitat**.
- Demà visitarem el **volcà** de Montsacopa.
- La senyora Mercè és una entesa en **vulcanisme**.

Pàg. 152

- 21 Activitat oberta de redacció textual a partir de l'esborrany elaborat.
- 22 Exercici complementari força aconsellable, atès que sovint es pot obtenir més concisió sense perdre contingut.
- 23 Es reitera una valoració del procés textual.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Setembre**: mes novè, novè mes.
- **Espantada**: aterrida, esborronada, esporuguida, esferida, alarmada, etc.

La e de *novè* és oberta; la de *ve*, tancada.

Solucions:

Setembre: novè mes – no ve més
Espantada: alarmada – a l'armada

Unitat 13 Un espai de pau i tranquil·litat

Pàg. 153

Portadella

La imatge permet introduir l'alumnat en la situació de la tasca: la recerca d'un lloc de descans adequat a les característiques d'un grup determinat.

Pàg. 154

- 1 Convé que hi hagi suggeriments de tipologies de grups. Es podria fer una pluja d'idees a partir dels exemples.

Altres possibilitats de grup:

- Un grup de veïns d'un barri que volen crear una associació sense afany de lucre i es reuneixen uns dies amb les parelles i alguns fills, combinant descans i elaboració d'estatuts.
- Un grup de gent aficionada al nudisme, que busca un espai no marítim, amb piscina, i suficientment a cobert de mirades indiscretes.

Pàg. 155

- 2 Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 156

- 3 Cal vetllar per la correcta pronúncia de les essos.

- 4 Seria bo dedicar prèviament un temps a comentar i estudiar les normes d'ortografia de la *essa sorda* i de la *essa sonora*.

Pàg. 157

- 5 Som el grup Celístia. Nosaltres som gent curiosa i interessada pel cel. Ens encanta alçar els ulls les nits estelades d'estiu i contemplar extasiats el paisatge del firmament, repassar de memòria les constel·lacions del zodíac i endinsar-nos, amb el telescopi, entre la impressionant galàxia de la via làctia. Cada estiu fem un parèntesi i cerquem una masia d'una zona sense contaminació lumínica per passar-hi de dotze a quinze dies, avançar en el coneixement del cel i, al mateix temps, reposar dels esforços i fatigues de la vida estressada que acostumem a tenir. Necessitem bàsicament un lloc assossegat i solitari, amb sis o set habitacions i un espai de trobada general per a la dotzena de persones que configurem el grup. Si prop de la casa hi ha llocs dignes de visitar, millor: segur que moltes tardes ens hi acostarem per gaudir-ne.

6 Transcripció del text oral:

Ara fa cinc anys vam aventurar-nos a obrir una casa de turisme rural. Vam haver de fer una bona inversió per complir els requisits que exigia l'Administració; però avui, després d'aquests cinc anys, estem contents d'haver pres aquella decisió.

La veritat és que en aquesta feina hi ha èpoques bones i altres de no tan bones. Aquí som a una alçada de prop de set-cents metres i, esclar, al final de la tardor i tot l'hivern el temps és dur. La primavera i l'estiu són les millors èpoques. És quan tenim més feina perquè la majoria de la gent fa vacances.

Però també hi ha persones que no vénen de vacances. Vénen a estudiar, a reunir-se, a escriure, a treballar... Hi ha de tot. Un hivern vam tenir un savi noruec que va venir sol amb una camioneta plena de llibres. Volia solitud absoluta. Apa que... travessar tot Europa amb camioneta per ficar-se en un racó de món i estudiar...! Feia coses d'economia.

Una altra vegada va venir una colla de músics a assajar. S'hi van estar quinze dies. Quan el vent venia de cara, sentíem les trompetes a quatre o cinc quilòmetres lluny. Viure en una casa aïllada del món és un avantatge, de vegades.

I encara, una altra vegada, durant tota una setmana, la casa es va convertir en escola: van venir una vintena de nois i noies polonesos amb una mestra. Estudiaven la natura. Deien que hi ha pocs llocs d'Europa amb boscos com els de la Catalunya central, amb les plantes, els ocells i altres animals que hi corren.

Solució:

- el preu de l'estada: no
- la localització de la casa: no
- els inconvenients de viure aïlladament: no
- alguns hostes singulars: sí
- les èpoques de més i menys feina: sí
- els objectius dels visitants: sí
- els requisits d'obertura d'una casa de turisme rural: no
- les comoditats de la casa: no
- el que s'hi menja: no

Pàg. 158

7

	Cal Portet	Can Tonet	Cal Pinxo
Comarca	Solsonès	Osona	Baix Ebre
Capacitat	15 persones	16 persones	15 persones
Entorn	Boscos de roure i alzina, camps de cereals, sense desnivells.	Situada en un turó amb vistes al massís de Matagalls. Boscos d'alzina, roure, faig i castanyer. Zona muntanyosa de regadiu.	Situada enmig dels arrossars i a prop de la platja. Té un petit bosc d'eucaliptus. Entorn pla. Camps d'oliveres centenàries.
Activitats	Reunions, estudi, banys a la piscina, passeig amb bicicleta, rutes, art, dòlmens, activitats a Solsona (concerts, revetlla, festival de música, museus, etc.).	Visites a museus, rutes, senderisme, excursions, festes.	Passejar amb bicicleta, gaudir de l'oferta gastronòmica, de les festes locals, visitar Tortosa i el seu patrimoni artístic, fer excursions.

Pàg. 159

- La Bisbal d'Empordà, 25 de gener de 2009 (la datació ha de començar amb majúscula).
- Vinaròs, 30 de juliol de 2010 (no s'han d'ometre les preposicions *de*).
- Les Borges Blanques, 15 de setembre de 2007 (els mesos van en minúscula).
- Campdevàrol, 1 de febrer de 2011 (els anys no porten punt interior).
- Esterri d'Àneu, 24 de juny de 2009 (la datació no té punt final).
- Figueres, 30 de desembre de 2012 (després de la localitat hi va coma).

9 Solució orientativa:

- Tractament distant, sense «benvolguts».
- Caldrà escollir el tractament de vós o de vostè.
- No és aconsellable usar expressions col·loquials, sobretot si tenen un to vulgar.
- L'escrit ha de ser tan curt com sigui possible, però sense deixar-nos-hi cap informació rellevant o necessària.
- En demanar la resposta, no cal exigir celeritat; exigir-la suposa que qui fa la demanda no ha estat previsor.
- Les frases han de ser tan planeres i entenedores com sigui possible.

Pàg. 160

- Activitat oberta. L'observació de l'exemple pot ajudar-hi força.
- Activitat oberta. L'observació de l'exemple pot ajudar-hi força.

Pàg. 161

- fà-ri-a* *fa-ri-a* *fèr-ri-a* *fe-ri-a* *de-ia* *dè-ri-a*
du-ia *du-ri-a* *dà-li-a* *da-lla* *fú-ri-a* *fu-gi-a*
nú-vi-a *no-ia* *te-ni-a* *tè-ni-a* *mú-tu-a* *pun-tu-a*

Proposta de paraules esdrúixoles: esdrúixola, tómbola, sèrie, Etiòpia, paciència, fàbrica, Sènia, simpàtica, aèria...

13 Solució orientativa:

- El que porta la **màquina** **maquina** alguna cosa.
- Si vostè no **formula** bé la **fórmula**, no resoldrà mai el problema.
- En casos de **consciència** com aquest, la gent es **consciència** de la necessitat d'actuar.
- **Pronuncia** bé aquest mot! Pensa que també et posaran nota de **pronúncia**!
- Qui **denuncia** un fet ha d'estar molt segur de la **denúncia**.

- **Sobra l'accent a:** heterossexuals i ostensiblement. (*Hètero* portaria accent, però forma part d'una paraula composta i, per tant, la síl·laba *he* ja no és tònica.)
 - **Falta l'accent a:** insolència i rutinàries.

Pàg. 162

15 Solució orientativa:

Res

- Tens **res** a dir a tot això?
- Si esperes **res** d'ell, te'n penediràs.
- Has pensat **res** per a la festa de demà?
- Si portes **res** de metàl·lic a les butxaques, sonarà un xiulet.

Cap

- Tens **cap** martell dins del cotxe?
- Si tens **cap** dubte, aixequa la mà.
- Sabeu de **cap** botiga que estigui oberta a aquestes hores?
- Si tens **cap** problema, ens telefonem.

Gens

- Tens **gens** de gana, nois?
- Sempre hi ha unes mantes a l'armari per si tens **gens** de fred.
- Fa **gens** de fred, avui?
- Si et fes **gens** de mandra sortir, els podries dir que tens molta feina.

Enlloc

- Heu vist **enlloc** les meves ulleres?
- Si trobes **enlloc** aquest llibre, comunica-m'ho de seguida.
- Hi ha **enlloc** un senyal que ho indiqui, això?
- Si aparegués **enlloc** aquesta notícia, retalla-la.

Mai

- Has anat **mai** en globus, tu?
- Si veus **mai** el teu germà, li dius que el vull veure.
- Sabràs **mai** com cal comportar-se?
- Si us trobéssiu **mai** en aquesta situació, recordeu el que us dic.

16 aerolínia	antisèptic	hipertermal
quiromassatge	reflexoteràpia	electroteràpia
hidromassatge	fisioteràpia	microones
multilingüe	rentavaixelles	ping-pong
vasodilatador	vitrocèramica	sobretaula
pressoteràpia	infrarojos	neurosedant
autoservei	contraoferta	altiplà

17

De lloc: on?	De temps: quan?	De manera: com?	De quantitat: quant?
a la vora	tothora	pitjor	gens
lluny	aviat	més bé	bastant
prop	sempre	més malament	no gaire
enllà	freqüentment	perfectament	poc
damunt	d'hora	millor	ni mica
sobre	sovint	bé	força

Pàg. 163

- 18 Activitat oberta. Fóra bo presentar en lloc visible els tres correus de cada sol·licitud, cosa que permetria observar la coherència dels escrits i fer-hi comentaris de millora.

- 19 Una valoració textual que possibilita la millora dels textos escrits.

Pàg. 164

- 20 La resposta al qüestionari donarà pistes pel que fa als punts forts i als punts febles de les habilitats o dels coneixements treballats.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Brillés**: llúis, resplendís, refulgis, etc.
- **Suplico**: sol·licito, demano, prego, etc.

Solucions:

Brillés: llúis – Lluís**Suplico**: demano – Demà, no

Unitat 14

Posar-se al dia

Pàg. 165

Portadella

Els documents previs a una formació són els textos que es practiquen en la unitat, i la formació continuada, el tema de fons. Com a estudiants de català, els alumnes s'hi podrien sentir plenament representats, i seria bo fer-ne referència.

Pàg. 166

1 Solució orientativa:

- 1) **Artística**: dibuixant de còmics, decorador.
- 2) **Musical**: músic, compositor.
- 3) **Lingüística**: ensenyant de llengües, corrector.
- 4) **De lideratge**: empresari, gerent.
- 5) **De persuasió**: venedor, polític.
- 6) **Científica**: investigador, doctor en física.
- 7) **Social**: assistent social, mestre.
- 8) **Administrativa**: gestor administratiu, secretari.
- 9) **Espacial**: aparellador, arquitecte.
- 10) **Manual**: rellotger, paleta.

2 Solució orientativa:

- de prestigi
- segura
- independent
- de temps lliure
- creativa
- social
- rutinària

Pàg. 167

- 3 Els aprenents han de redactar propostes de cursos de manera succinta, com els altres cursos que es proposen.

Pàg. 168

- 4 Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 169

- 5 Exercici de correcció fonètica. Després de les lectures verticals, convé fer-ne altres d'horitzontals. Hi ha sis grups aparellats, amb canvis de so específics. Cal fer la lectura horitzontal sense canviar de grup (per exemple: gaspatxoimatge, dutxa-natja, cotxe-patge, etc.). Sovint semblarà que es llegeixen embarbussaments, pels canvis constants i rítmics de sons pròxims. És un exercici que pot ser repetit altres vegades, per tal de consolidar la pronunciació de les palatals.
- 6 L'exercici pretén consolidar el so fricatiu sonor, atès que sovint, per contacte amb el castellà, moltes d'aquestes paraules són pronunciades erròniament: *projecció* (no «proiecció»).

Pàg. 170 i 171

7 Solució orientativa:

El sol·licitant aporta la informació següent:

A la sol·licitud:

- Les dades d'identificació personal.
- La pertinença a una entitat que es dedica sovint al bricolatge, ja que dóna suport domiciliari a persones d'edat avançada.
- La necessitat de millorar les seves habilitats.

Al currículum:

- Les dades d'identificació personal.
- La formació acadèmica amb titulació oficial.
- La formació complementària.
- La seqüència de dedicacions laborals fetes.
- Els idiomes que sap.
- La pertinença a una entitat sense afany de lucre.

Pàg. 172

- 8
1. directora	6. curs	11. juliol
2. centre	7. formació	12. gerent
3. gerent	8. continuada	13. abril
4. associació	9. entitat	
5. centre	10. juny	
- 9 La mostra de currículum pot servir de guia per a la redacció.
- 10 Exercici de pretextualització del currículum. Comentant amb els companys i companyes les raons que mouen a formar-se en una disciplina determinada, s'aconsegueix perfil·lar-les i ampliar-les.

Pàg. 173

- 11
a) pronom relatiu	f) conjunció
b) conjunció	g) conjunció
c) conjunció	h) pronom relatiu
d) conjunció	i) pronom relatiu
e) conjunció	j) conjunció

12	examinaria	examinaré	examinem	examen
	examinàveu	exàmens	examinis	examinàvem
	examinaven	examini	examinaran	examinaràs
	actua	actuar	vàlua	puntua
	vànova	envà	dictamen	dictàmens
	canvio	envio	menció	pensió
	anuncio	núvia	tramvia	sàlvia
	pèsol	trebol	trèvol	cargol
	ràpida	mil·lèsima	dècim	

13	<i>rà-pi-da</i>	co-si-rà	co-si-ran
	co-si-des	fo-ra-dar	fo-ra-da-rí-em
	fo-ra-dem	fo-ra-dis	sà-di-ca
	can-sa-da	can-sa-ran	can-sà-vem
	can-sa-ré	fer-me-sa	se-qüèn-ci-a
	hi-po-te-ca	hi-pò-te-si	at-mos-fe-ra

Pàg. 174

14 Solució orientativa:

- La filla de la **Consol** ha aprovat dues assignatures.
- La filla del **cònsol** del Brasil és de vacances a Palamós.
- Què hi **portes**, aquí, que fa tant d'embalum?
- Voldria que el Rei Negre em **portés** una bicicleta.
- No t'hi **matís**. Això no té solució.
- No és una qüestió de fons, sinó de **matís**.

15	1. població	10. ràpidament
	2. província	11. però
	3. terratrèmol	12. població
	4. està	13. desesperació
	5. humanitària	14. desorganització
	6. eficàcia	15. quilòmetres
	7. col·laboració	16. urbà
	8. tècnica	17. camió
	9. humanitària	18. humanitària

16 Solució orientativa:

- Hi sobren explicacions del programa formatiu (el Centre ja sap amb qui col·labora i en quina campanya s'inclou).
- Canvia de tractament: el vostre Centre (vós) ... li faig arribar (vostè).
- Hi ha frases amb desordre sintàctic i enrevessades: l'oportunitat que per a mi el curs representa de cara a millorar, del projecte empresarial, la gestió administrativa.
- El comiat és telegràfic, a més d'estrany.

Pàg. 175 i 176

17 Activitat final, de redacció definitiva dels dos documents de sol·licitud.

- 18
- Us demano **que** tingueu en compte totes les circumstàncies.
 - Desitjo inscriure'm al curs, a l'edició del mes d'agost.
 - Ho vaig lliurar a la persona de recepció, que atén el públic.
 - El preu de la matrícula puja a cent euros i **escaig**.

- e) Ho hem dut a terme per indicació expressa de la directora del centre.

19 Valoració final, individual i en grup.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Ni barat:** car, costós.
- **Ni dolent:** bo, bondados, benèvol, recte, etc.
- **Ni brut:** net, polit, pulcre, etc.
- **Guardant:** protegint, preservant, desant, reservant, etc.

La *a* de *car* és tònica; la de *carbonet*, àtona.

La *o* de *bo* és tònica i oberta; la de *carbonet*, àtona.

La *s* de *desant* és sonora; la de *Sants*, sorda.

Solucions:

Ni barat, ni dolent, ni brut: car, bo, net – carbonet

Guardant «s»: desant, S – de Sants

Unitat 15

Això sí que és art!

Pàg. 177

Portadella

La darrera unitat trenca la seqüència de textos anteriors, de no ficció, i en presenta d'altres per a gaudi de lectors o oïdors. Es posarà l'èmfasi, no solament en el contingut, sinó també en la forma. Seria bo fer-ho constar en anunciar la unitat mitjançant la imatge, prou explícita.

Pàg. 178

1 Definició del terme *cultura*

L'exercici vol suscitar la reflexió sobre les manifestacions culturals, entre les quals hi ha la literatura, la poesia, el teatre...

Altres manifestacions culturals:

- el mim
- la cançó
- el folklore
- etc.

Solució de les imatges:

- Pau Casals (violoncel)
- Narcís Monturiol (submarí *Ictíneo*)
- Antoni Gaudí (Casa Batlló)
- Joan Miró (*Vol d'ocell*)

Pàg. 179

2 Solució orientativa:

- a) Mira! = frescor; Atén! = infància; Vé-hi! = tristesa
b), c) i d) Respostes obertes

Els sis textos que presenta la unitat fan referència a tres lemes principals: **Mira!** (parlen de la mirada). **Vés-hi!** (trac-ten d'anades o vingudes). **Atén!** (els sons en són el centre).

Fóra bo, si s'hi aporten nous textos literaris, que s'adeqüessin també a aquests motius bàsics. Pot ser un element enriquidor, perquè la presentació final podria tenir aquests eixos temàtics, que hi donarien volum.

Pàg. 180

3	il·legal	metàl·lic	infal·lible	bèl·lic
	imbecil·litat	intel·ligència	col·lecció	satèl·lit
	alegria	sol·licitar	pàl·lid	col·locar
	aquarel·la	mil·límetre	til·la	il·lusió
	síl·laba	col·laborar	cel·la	anul·lació
	invàlida	cal·ligrafia	parcel·la	mol·lusc
	il·luminar	novel·la	pel·lícula	col·legi
	instal·lar	mortadel·la	col·loqui	goril·la
	mil·ligram	tranquil·litat	solució	excel·lent

4 Solució orientativa:

- D) Com s'esforça per viure una persona a qui el cos impedeix fer les accions humanes més bàsiques! Com s'arrapa a la darrera acció possible, la de mirar! Com demostra que la mirada és una eina potentíssima per fer-ho gairebé tot! I com reclama finalment ser immortal en la mirada!
- E) Com en són, d'importants, els dies de festa a pobles i ciutats! Tot canvia quan els carrers deixen de ser riu apressat de gent que va i ve atrafegada i es converteixen en liceu, espectacle, sala de música viva, trobada de gent que més que mirar, contempla, ja que la gent en aquests dies posa a to tots els sentits: no en té prou amb sentir, li cal escoltar i comprendre; no es dedica a tocar, sinó també a acaronar i besar; no sadolla la gana, sinó que tasta i assaboreix. Què seria de la nostra humanitat sense les festes?
- F) La mirada atenta als detalls, com el marge de pedra d'un camp d'oliveres, pot ensenyar-nos moltes realitats amagades a passavolants apressats. Els murs de pedra seca que envolten i dibuixen els camps, per exemple, són testimoni de generacions d'homes i dones que han lluitat per fer fèrtils trossos de terra pedregosa, per no deixar que l'aigua marxi costa avall sense amarrar les arrels d'oliveres, d'ametllers, d'avellaners..., i sobretot per convertir la subsistència en art. Perquè no són munts de pedra, són arquitectura sàvia, escultura esvelta, urbanisme expert, excel·lència pura. Comproveu-ho, si us ve de gust, visitant el museu de la pedra seca de Vilafranca, a l'Alt Maestrat.

Pàg. 182

- 5 Es demana que escriguin, però també poden fer comentaris en veu alta o llegir els que han escrit. Seria un moment important per posar en comú reflexions sobre el contingut, l'estètica, les sensacions, etc., que pot aportar la lectura de textos literaris. Pot ser un petit tast de tertúlia literària.

- 6 Les solucions són en el mateix exercici.

Pàg. 183

7 Solució orientativa:

- M'ha captivat** la força moral de Miquel Martí i Pol davant la mort que se li apropa.
- M'encanta** la manera com l'autor ens transmet la malícia i l'enginy de Plaerdemavida.
- M'han seduït** els detalls que mostren com n'és, de costós, marxar de la teva terra.
- M'impresiona** la manera que té l'autora de fer-nos reviure un ambient urbà i estiuenc concret.
- Em satisfà** veure com frases ben senzilles poden crear textos ben rics, com succeeix en la cançó del concert.
- Em crida l'atenció** la capacitat de Pere Rovira de fer-nos sentir sensacions pròximes, quotidianes, nostres.

8 Solució orientativa:

Benvolguda Maria Soldevila,

Us faig arribar un poema que sempre m'ha complagut perquè sembla que Carles Duarte estigui descrivint les meves sensacions i no les seves. M'hi sento identificada i em dic a mi mateixa: això és justament el que sento, però no sé dir-ho tan bé. I el torno a llegir.

Crec que encaixa bé amb el lema «Vés-hi!» que proposeu. Compteu amb mi si és el cas que l'escolliu.

Salutacions cordials,

Ester Solsona

Córrer
esgarrinxar-se les cames
amb fulles de garric,
entre els pins,
vora el mar.
Córrer
estimbar-se
contra el blau del cel,
devorar l'aire
per uns pulmons
que sembla que s'esquincin
i sentir la suor
com amara la pell,
i el vent fregant els rostres.
Córrer
exhaurir aquest instant,
transcriure a les paraules
la perfecció del temps.
Córrer.

Carles DUARTE. *Llavis de Terra*. Columna, 1993.

Pàg. 184

9 Solució orientativa:

- Els artistes **extravagants** acostumen a **caure'm malament**.
- És molt difícil que la poesia **incomprensible**, m'arribi al cor.
- L'última novel·la que he llegit té un final realment **colpidor**.

- 10** L'explicació que es fa de l'entonació de les modalitats oracionals s'hauria de completar amb exemples vius, de l'ensenyant o d'alumnes que puguin fer-ho amb encert.

Pàg. 185

- 11** Activitat oberta. Hi ha una graella de seguiment i avaluació.

12 <i>a-i-llat</i>	ta- üt	con-ti-nu-ï
co-ca-i-na	ra-ïm	a-gra-ït
ner-vi-üt	tra-ï-dor	in-cre-i-ble
ma-le-ï-da	en-sa-i-ma-da	bil-ba-ï-na

- 13**
1. Lluïsa	9. heroïna
2. oriünda	10. esblanqueïts
3. veïna	11. aïllats
4. veïnat	12. esfereïen
5. atribuien	13. agraiïts
6. proveïda	14. complaïa
7. increïble	15. amoïnats
8. suïcidi	

Pàg. 186

14 Solució orientativa:

- a) La Jana i la Dúnia duen vestits...

igual: La Jana es vesteix **a l'igual de** la Dúnia.

semblant: La Jana es vesteix **de manera semblant a** la Dúnia.

diferent: Els vestits de la Jana tenen **tot un altre aire** que els de la Dúnia.

- b) Els dos pobles de la ribera són bastant...

igual: Els dos pobles són **gairebé exactes**.

semblant: Els dos pobles **tenen una retirada**.

diferent: Els dos pobles **són com un ou i una castanya**.

- c) Aquests dos articles tenen objectius...

igual: Els objectius d'aquest article són **ben bé els mateixos** que els de l'altre.

semblant: Els dos articles **tenen semblances**, pel que fa als objectius.

diferent: Els dos articles **difereixen** del tot si ens atemem als objectius.

- d) Mare i filla tenen un posat força...

igual: El posat de la mare **és idèntic** al de la filla.

semblant: La filla té un posat **a l'estil de** sa mare.

diferent: El posat de la mare **no s'assembla gens** al de la filla.

- 15**
- Continuativa:** Una persona a qui, de petita, els pares li parlaven força, li explicaven contes i, a més, l'acostumaven a llegir llibres adequats a l'edat, és fàcil que, de gran, tingui facilitat per escriure [...].

- Adversativa:** [...] **amb tot, sempre** li caldrà un **aprenentatge esforçat**, ja que redactar no ha estat mai cosa fàcil, que es faci a raig.

- **Consecutiva:** Per tant, hi ha dues coses que influeixen en la capacitat d'escriure bé: haver llegit molt i haver practicat força.

Pàg. 187

16

Continuatiu	Adversatiu	Consecutiu
i fins i tot	malgrat això	doncs
i a més	no obstant això	per tant
i a més a més	amb tot	i així
i	però	consegüentment

17 Solució orientativa:

- A) No parem de fer coses en tot el dia, amb una agenda densíssima: treballem moltes hores, ens desplacem per fer-ho, tenim feina a casa i, per postres, som d'una associació del barri. No obstant això, encara som capaços de trobar una estona per fer safareig amb els veïns o fer migdiada. Per què ens estranyem, doncs, que a les farmàcies reparteixin tants sedants i ansiolítics?
- B) Hi ha museus, exposicions, fires de llibres; es donen conferències i fins i tot es fan cursos universitaris per a gent gran. Però la gent no se n'assabenta i no sap altra manera d'ocupar el temps que seure davant la *tele*, escarxofada al sofà per rebre entreteniment a dojo. Per tant, és ben clar que aquí falta informació cultural, una informació que s'hauria de veure molt més a la pantalla, de la qual hi ha tanta gent penjada.

18 Cada alumne disposa de les paraules ben escrites i pot controlar la correcció de les que escriu el company o companya.

Pàg. 188

19 La mostra pot orientar força quant a la llargada, el to, etc.

20 L'activitat pot prendre un caire especial si es converteix, ni que sigui per mitjà de detalls senzills, en una sessió autèntica de lectura literària.

Pàg. 189

- 21 a) comparació
b) personificació
c) metàfora
d) metàfora
e) metàfora
f) metàfora i personificació
g) comparació
h) comparació
i) personificació

- 22 • **Sense dièresi:** fluida.
• **Amb una ela:** milió.
• **Amb hac:** harmònic.

Pàg. 190

23 Resposta oberta.

Jeroglífics

S'hi poden treballar sinònims i canvis fonètics:

- **Escorxeu:** espelleu, sacrifiqueu, mateu, etc.
- **Senzill:** simple, planer, fàcil, clar, etc.

La e de *mateu* (verb) és oberta; la de *Mateu* (nom), tancada.

Solucions:

Escorxeu: mateu – Mateu

Senzill: fàcil – faci'l